

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

On altıncı İnikat

17 . XII . 1958 Çarşamba

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	194	6. — Sualler ve cevaplar	213
2. — Havale edilen evrak	194	B — Tahrirî sualler ve cevapları	213
3. — Yoklama	195	1. — Malatya Mebusu Tevfik Ünsalan'ın Malatya vilâyetinin bâzı kazalarında ne zaman sağlık merkezi yapılacağına dair sualine Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekili Lûtfi Kırdar'ın tahrirî cevabı (7/315)	213
4. — Riyaset Divanının Heyeti Umumiyeye mâruzatı	195	2. — Diyarbakır Mebusu Sezai Demiray'ın, Diyarbakır'daki telefon santralini büyültmek ve şehirlerarası konuşmaları kolaylaştırmak hususunda ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair sualine Münakalât Vekâleti Vekili Muzaffer Kurbanoğlu'nun tahrirî cevabı (7/294)	213:214
1. — Eskişehir Mebusu Abidin Potuoğlu'nun, seçilmiş bulunduğu Arzuhal Encümeninden istifa ettiğine dair tahriri (4/78)	195	3. — Maraş Mebusu Emin Soysal'ın, Pazarcık Kaymakamının Mardin'e nakledilmesi sebebine dair sualine Dahiliye Vekili Namık Gedik'in tahrirî cevabı (7/318)	214:215
2. — İslahiye Belediye Reisi iken döğme suçundan dolayı hakkında verilmiş olan cezanın affı talebinde bulunan Mustafa Yırtar'a ait dosyanın, ceza infaz edilmiş ve kendisi de talebinden sarfınazar etmiş olduğundan, iade edildiğine dair Adliye Encümeni Riyaseti tezkeresi (3/322)	195		
5. — Müzakere edilen maddeler	195		
1. — Tebligat kanunu lâyihası ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/105)	195:213		

1. — SABIK ZABIT HULASASI

Salâhattinoğlu, Hatice'den doğma, 1937 doğumlu Alemdar Güngör'ün suçunun affına,

Türk Ticaret Kanununun, meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 23 ncü maddesinin tadiline ve mezkûr kanuna muvakkat bir madde ilâvesine dair kanunlar kabul olundu.

Manavgat'ın Ilca köyünden Durmuş Alioğlu, Fatma'dan doğma, Mehmet Sert'in,

İspir'in Karakarmış köyünden Salihoğlu, Havva'dan doğma, 1340 doğumlu Sadettin Po-

lat'ın affı hakkındaki kanun tekliflerinin birinci müzakereleri bitirildi.

Tebliğat Kanunu lâyihasının bir kısım maddeleri kabul edildi.

17 . XII . 1958 Çarşamba günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada nihayet verildi.

Reisvekili
Kayseri Mebusu
İbrahim Kirazoğlu

Kâtip
Kayseri Mebusu
Hakkı Kurmel

Kâtip
Samsun Mebusu
Abdullah Keleşoğlu

Sualler

Şifahi sual

1. — Urfa Mebusu Esat Mahmut Karakurt'un, Viranşehirli Abdullah Bal'ın tevkifi sebebi ne ve hakkında ne gibi muamele yapıldığına dair şifahi sual tahriri Adliye Vekâletine gönderilmiştir. (6/347)

Tahrirî sualler

1. — Tokad Mebusu Mustafa Lâtifoğlu'nun, Tokad'da mebusların bâzı partililerle lokantada

yemek yemelerine valilikçe mümanaat edildiği hakkındaki şikâyet üzerine ne muamele yapıldığına dair tahrirî sual tahriri Dahiliye Vekâletine gönderilmiştir. (7/321)

2. — Erzincan Mebusu Hüseyin Şahin'in, Tercan Kaymakamı hakkında vâkı şikâyetler üzerine kanuni ve idari bir muamele yapılması sebebine dair tahrirî sual tahriri Dahiliye Vekâletine gönderilmiştir. (7/322)

2. — HAVALE EDİLEN EVRAK

Teklif

1. — Sinob Mebusu Ömer Özen'in, Orman

Umum Müdürlüğü Teşkilât Kanununa ek kanun teklifi (2/267) (Ziraat ve Bütçe encümenlerine)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15,10

REİS — Reisvekili İbrahim Kirazoğlu

KATIPLER : Abdullah Keleşoğlu (Samsun), Hakkı Kurlan (Kayseri)

3. — YOKLAMA

REİS — Yoklama yapılacaktır, efendim.
(Muğla mebuslarına kadar yoklama yapıldı.)

REİS — Celseyi açıyorum, efendim.

4. — RİYASET DİVANININ HEYETİ UMUMİYEYE MÂRUZATI

1. — *Eskişehir Mebusu Abidin Potuoğlu'nun, seçilmiş bulunduğu Arzuhal Encümeninden istifa ettiğine dair tavriri (4/78)*

REİS — Tavriri var okuyoruz.

T. B. M. Meclisi Yüksek Reisliğine

Arzuhal Encümenine seçildiğimi öğrendim. meslek ve ihtisasım dâhilinde bulunmayan bu komisyonda faydalı olamayacağımdan çekildiğimi saygılarımla arz ederim.

Eskişehir Mebusu
Abidin Potuoğlu

REİS — İttılânıza arz edilmiştir.

2. — *İslâhiye Belediye Reisi iken döğme suğundan dolayı hakkında verilmiş olan cezanın affı talebinde bulunan Mustafa Yırtar'a ait dosyanın, ceza infaz edilmiş ve kendisi de talebinden sarfınazar etmiş olduğundan, iade edildiğine dair Adliye Encümeni Riyaseti tezkeresi. (3/322)*

REİS — Adliye Encümeninden gelen bir tezkereyi okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

İslâhiye belediye Reisi iken bir döğme suğundan hakkında verilmiş olan cezasının affı talebinde bulunan Mustafa Yırtar'ın mezkûr cezasının infaz edilmiş olup halen kendisinin de bu talebinden sarfı nazar eylediği 8 . XII . 1953 tarih ve 5109 sayılı tel yazısı ile anlaşılmış olduğundan, encümenimize yeniden her hangi bir tetkikata mahal kalmamış bulunması sebebiyle gerekli işlemin yapılmak üzere dosya ile birlikte mahkûmiyet dosyası iadeten takdim kılınmıştır.

Saygıyla arz olunur.

Adliye Encümeni Reisi
Aydın
Cevat Ülkü

REİS — İttılânıza arz edilmiştir.

5. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — *Tebliğat kanunu lâyihası ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/105)*

REİS — Maddeler üzerindeki müzakereye devam ediyoruz.

42 nei madde üzerinde söz, Servet Sezgin'indir, buyurun.

SERVET SEZGİN (Çanakkale) -- Muhterem arkadaşlar, müstacel hallerde mahkemeye ait iş münasebetiyle, hâkimin vereceği bir karar üzerine geceleyin tebligat yapılmasına müteda-

ir olan 42 nei maddenin müzakeresi münasebetiyle söz alan Hamdi Öner ve Şahap Kitapçı arkadaşlarımızdan bilhassa Hamdi Öner arkadaşımız, bu maddenin Antidemokratik gibi görüldüğü ve yerinde olmadığı şeklinde birtakım mütalâalar ileri sürdüler. Geceleyin tebligat yapılmaması fikrini müdafaa etmişlerse de, bendeniz bu görüşlerine iştirak etmemekteyim.

Söyle ki; bilhassa Hamdi Öner arkadaşımız, «Tebliğatın geceleyin arama yapılması misillü Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunumuz ara-

ma için birtakım istisnai şartlar ararken geceleyin tebligat yapılmasında bu kadar istisnai hallerde aramaya cevaz vermesi muvacehesinde tebligatın geceleyin yapılması doğru değildir.» buyuruyorlar. Bir kere arama ile tebligat arasında bir münasebet tesisine çalışmak ve aramak lüzumsuzdur. Böyle bir münasebet tesis edilemez. Çünkü arama her türlü mahremiyete dahi müdahale imkânı veren, mesken masuniyetinin ihlâlini tecviz eden bir hüküm olduğu halde tebligat munhasıran bir yazı parçasının, bir kâğıdın imza edilmesinden ibarettir. Gece nin ilerlemiş olduğu bir saatte bir yıldırım telgrafını getiren bir posta müvezzinin bir şahsa bunu imza ettirmesi ne ise her hangi bir adli evrakı getirip imza ettirmesi arasında fazla bir fark yoktur. Şimdi böyle bir tebligatla bir de üzerini, evini, ailesini evinin en gizli köşelerini didik didik aramayı icabettiren arama müessesesiyle bir münasebet kurmak hatalı olur kanaatindeyim.

İkincisi, geceleyin tebligat yapılmasını icabettiren fevkalâde mühim zaruretler husule gelebilir. Bilhassa ihtiyati tedbir ve ihtiyati hacizde böyledir. İhtiyati tedbirde, ihtiyati tedbir isteğinin derhal diğer tarafa tebliğ edilmesi hususunda âmir hükümler vardır. Bir geminin, çarpma halinde çarpmayı mütaakip, yola devam ettiğini, bir uçağın hasara sebolduğunu tasavvur edelim. Bu gemi hakkında ihtiyati tedbir lâzımgelirse bunun için sabahı beklemeye imkân var mı? İhtiyati hacizde, İcra ve İflâs Kanunumuz derhal alacaklıya tebliği emretmektedir. Aksi takdirde mal kaçacak gidecek... Şu halde ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz gibi derhal ve hemen adalet müesseselerinin harekete geçirilmesi, usul hükümlerinin yerine getirilmesi icabeden fevkalâde müstacel haller olabilir. İşte bu sebeplerdir ki geceleyin tebligat yapılması kendiliğinden meydana çıkar. Nitekim bizim Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunumuzun 81 nci maddesinde geceleyin tebligat yapılması tecviz edilmiştir. Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunumuz İsviçre Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunundan aynen alınmıştır. Dünyanın en medeni, en demokrat memleketlerinden biri olan İsviçre'de, geceleyin tebligat yapılması sistemi kabul edilmiş, bu usul Türkiye'de de otuz seneden beri câri-

dir. Müsaade ederseniz size Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunumuzun 81 nci maddesini okuyayım:

«Hâkim tarafından esbabı mucibe gösterilerek müstaceliyet kararı verilen hallerden maddesinde güneş battıktan, doğuncaya kadar ve tatil günlerinde aleyhinde muamele yapılacak kimsenin muvafakati olmaksızın tebligat işleri müstesna olmak üzere hiçbir adli muamele yapılmaz.» Yani demek ki, hâkim tarafından esbabı mucibesi gösterilen hallerde geceleyin tebligat işleri yapılabilir. İşte bu 81 nci madde İsviçre'den alınmış ve 30 yıldan beri memleketimizde tatbik edilegelmektedir.

Nitekim 42 nci maddede hâkim, müstacel hallerde gece vakti tebligat yapılmasına karar verebilir, deniliyor. Ancak bu madde, müstacel hallerde hâkim tarafından, sebepleri gösterilmek suretiyle, geceleyin arama yapılabilir, şeklinde olmalıdır. Yani (Sebepleri gösterilmek suretiyle) kaydının ilâvesi lâzımdır ve bu kayıt kabili itiraz da değildir.

Bendeniz 42 nci maddeye (Sebepleri gösterilmek suretiyle) kaydının ilâvesini teklif ediyor ve bu hususta bir de takrir takdim ediyorum. Maddenin bu şekilde kabulünü istirham edeceğim.

REİS — Şahap Kitapçı.

ŞAHAP KİTAPÇI (Tokad) — Muhterem arkadaşlar, müzakere mevzuu olan 42 nci maddenin esbabı mucibesini tetkik ettiğimiz zaman bizi tatmin edici mahiyette olmadığını ifade etmekle söze başlamak isterim.

Lâyihada, emsal olarak Avrupa mevzuatında böyle bir hükmün mevcudolduğu yolundaki bir sebebe istinadederek, bizim de aynen bunu kabul etmemiz icabetmez. Şimdiye kadar böyle bir hüküm yokken, ne gibi bir zaruretle karşı karşıya gelindi ki, böyle bir hüküm bütün tebligat işlerine şâmil olmak üzere kabul edilmek isteniyor? Bunun da vuzuhla esbabı mucibede yer alması icabederdi. Aksi halde biz maddeyi çok sathi olduğunu iddia edebileceğimiz bir esbabı mucibe ile kabul etmek zorunda kalacağız.

Benden evvel konuşan arkadaşım, maddenin antidemokratik bir hüviyet taşıdığını ileri sürdüğümü ve birtakım hissi fikirlerle maksadımı beyan ettiğimi söyledi. Ben fikirlerimi bu-

günkü tatbikattan, bugünkü içtihatlardan, hukuki anlayıştan ve mevzuattan ilham alarak ifade ettim.

Şimdi arkadaşlar, Tebligat Kanunu umumi bir kanundur. Tebligat iki şey için yapılır. Ya bir mehil başlangıcı olur, veya bir muamelelerin başlangıcı olur. Tatbikatta bir mehil başlangıç olduğu zaman dahi gece yapıldığı takdirde, ümidedilen fayda yerine zarar tevlide-deceğini ben size izah edeceğim.

Lâyihada, müstacel ahval diye umumi bir tâbir kullanılmıştır. Arkadaşımız da bu tâbirin çok umumi olduğunu, ihtillâtlara sebebiyet verebileceğini, mahzurlar tevli dedebileceğini ifade ettiler. Verdikleri takirde daha tahdidî bir tâbir kullanmasını arzu ediyorlar. Ben de bu hususta ayrıca bir takrir takdim edeceğim. Yalnız Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu gibi, intizamı âmmeye aidolan hükümleri ihtiva eden kanunlarımızda bile «müstacel ahval» tâbiri yerine daima «tehirinde mazarrat bulunan ahval» tâbiri kullanılmış ve birçok hükümler tahdidî olarak konmuştur.

Arkadaşımız arama ile tebligatı kıyas ettiğimizi söylediler. Ben arama ile tebligatı kıyas etmek suretiyle bu ahvalde gece tebligatının mahzurunu bu esbabı mucibe ile ileri sürmüş değilim. Ana kanun olan Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun bu hususta kullandığı «tehirinde mazarrat umulan» kaydı bu defa -eğer madde tayyedilmeyecek ve Heyeti Umumiyeden böyle karar çıkarsa - tasrih edilmesini ve müstacel hallerin neler olduğunun ve tehirinde mazarrat umulan hallerin neler bulunduğunun gösterilmesini istirham ediyorum.

İkinci bir mahzur, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 39 neu maddesine göre, bir mehile esas alınmak üzere yapılan tebligat, tebligatın yapıldığı günü takibeden günden itibaren hesaplanır. Meselâ 7 veya 15 günlük temyiz müddetinde ertesi günün iş saatinden başlamak üzere 7 veya 15 gün olarak hesab edilir. Biz bu maddeyi böyle kabul edersek, gece 23,30 da birisine bir şey tebliğ edilirse o saatten itibaren onu takibeden günden müddetin hesabına başlayacağız. Bu şekilde bir günlük müddet konmasının esbabı mucibesi, tebligatın usulsüz yapılması, tebligatın muhataba ulaşamaması, başka bir elde kalması gibi sebepler göz önünde bulundurularak bir günlük bir müddetten

sonra müddetlerin hesabı esas alınmıştır. Bu- nu kabul ettiğimiz takdirde gece 23,30 da tebligat yaptığımız bir kimse, ertesi günü yarım saat sonra başlayacağı için, usulün esaslı prensiplerinden olan ve intizamı âmme mülâhazası ile konmuş bulunan bir hükkümden faydalanamamış olacaktır.

İkinci bir mahzur :

Gece yarısından sonra tebligat yapıldığını kabul edelim. Bu takdirde yeni bir gün başlamıştır. Bizim için müstaceldir, şu muameleyi bir gün evvel tekemmül ettirelim diye gece yarısından 10 dakika sonra kapısını çaldık, tebligatımızı yaptık. Ama karşımıza bu kanunla hükümden sâkit olmyan Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 39 neu maddesi gelecek ve bu müddeti bir gün sonra başlatacaktır. Yani eskiden bir güne inhisar eden bekleme ertesi güne kadar uzamış olacaktır. Şu halde amelî bir fayda da melhuz değildir.

Sonra arkadaşlar, bu maddenin fayda ve mahzurlarını uzun uzun münakaşa etmek kabîl olduğu için ben, gerek esbabı mucibenin tümünde, gerekse bundan sonra gelecek maddelerde izaha çalışacağım gibi, bu lâyihamın hazırlanışında bir acelelik müşahede etmekteyim. Arkadaşlar, Tebligat Kanununun bu kadar müstaceliyetle çıkmasını icabettiren ahval nedir? Mevcut hükümlerimiz arasındaki tenazurunu temin maksadiyle mevzuatımızdaki hakiki yerini, Ceza Kanunu ve usul hükümleri karşısındaki mevkiini ve cezalardaki ahengi temin maksadiyle encümünde bir kere daha etraflı şekilde müzakere edilmesinde hiçbir mahzur yoktur. Mevzuatımıza yeni girecek olan bu maddenin bir kere daha tetkik edilmesinde fayda vardır. Kanun kabul edildikten sonra doğacak mahzurları izale etmek şimdikinden daha güç olacaktır. Arkadaşımız tedbiri ihtiyati haczi, ihtiyati gibi tebliğden sonra muamelesi tekemmül ettirilmesi lâzımgelen ahvalde acele tebligata bazan ihtiyaç olacağını ifade ettiler. Görüşmekte olduğumuz madde yalnız adlî mevzuatı alâkadar etmemekte, tapuda olduğu gibi, malî ve idarî tebliğleri de ilgilendirmektedir. Nihayet cezai takibe, müddeiumumilik mumalelerine, ceza mahkemelerinin verecekleri kararlara taallük eden hükümleri de ihtiva etmesi itibariyle bugün tedvini düşünülen 42 nei maddenin metni cezai bakımdan birtakım mahzurları

tevlidedebilir. Şimdiye kadar bu yapılmıyor idiyse de Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun bu hükmünün ceza mevzularında tatbika imkân yoktu.

Benim istirhamım; bu metin yeniden tetkika muhtaçtır. İleride doğabilecek mahzurları izale için bu maddenin bir kere daha encümene havalesi kararlaştırılırsa esash bir karara varılması bakımından çok faydalı bir iş yapılmış olacaktır.

İkincisi; böyle olmayacaksa maddenin tayyı hususunda verdiğimiz takririn kabulünü istirham ediyorum.

Her türlü ihtimali de düşünmek suretiyle maddede, metninde mezkûr «müstacel ahval» in ne olduğunun ve müstacel kelimesi yerine «tehirinde mazarrat umulan haller» dedikten sonra bunların da nelerden ibaret olduğunun tahdidî surette gösterilmesinde fayda mülâhaza etmekteyim. Aksi halde bugün meselâ, bir misal vermeye çalışayım; bir gazetenin yarınki nüshasında çıkacak yazının menedilmesi şeklinde doğabilecek işlerde kararı bu gece tebliğ edemiyoruz; yazı gazetelerde çıkıyor. Burada büyük bir mahzur vardır. İşte en çok tatbikatı burada olacaktır. Onun için ben ana hükümlerle olan irtibatı sağlamak ve ceza usulünün kabul ettiği usuli prensiplerinden ilham almak suretiyle madde metninin tayyı cihetine gidilmediği takdirde, arz ettiğim gibi tahdidî şekilde tehirinde mazarrat umulan halleri gösteren şekle ifrağ edilmesini istirham ediyorum.

REİS — Hamdi Öner.

HAMDİ ÖNER (Adana) — Muhterem arkadaşlar, bu 42 nci madde hakikaten üzerinde çok durulmaya değer bir maddedir. Çünkü vatandaşın huzur ve sükûnunu gece ihlâl etmeye cevaz veren bir maddedir. Tebligat yalnız ilgililere değil şahitlere, diğer üçüncü şahıslara, hâdisle ile hiçbir ilgisi olmayanlara da yapıyor. Ceza Usulü Muhakemeleri Kanunumuz ancak bir maznunun firarı halinde yakalanmaması ihtimali mevzuubahsolduğu zaman meskenine girmeye ve aramaya müsaade ettiği gibi, keza mazarrat umulan hallerde de buna cevaz vermiştir. Bu haller de Devletin hayatîyetini sarsan, Bünyesini rencide eden bir suç konusu münasebetiyle yapılabilir. Halbuki bu kanunun birinci maddesinde de açıklandığı gibi bu hüküm.

kazai merciler, umumi ve mülhak bütçeli daire ve belediyelerle hakiki ve hükmi şahsiyetler, baro ve noterler tarafından yapılacak tebligata da şâmilidir. Şöyle bir vaziyet hâsıl olur: Yalnız ta'kilbedilenlere değil hiçbir kabahati olmıyan bir şahidin de gece evine girmek kabîl olabilecektir. Benim şahsıma gelen müstacel bir telgrafın gece bana verilmesiyle veya bir dostumun gece beni ziyarete gelmesiyle zabitanın gece cebri bir muamele için bir meskene girmesi arasındaki farkı Sayın Sezgin'in takdirlerine bırakırım.

Gece cemiyet sükûn halindedir, istirahat halindedir. Bu istirahati Devlet korumakla mükelleftir. Korumakla mükellef olduğu bir hususu Devletin ihlâl etmesi caiz olamaz. Bu basiret bütün kanunlarda gösterilmiştir. Burada gayet şümüllü olarak vaz'edilen bu madde dolayısıyla bir mahalleye, bir ikametgâha gece vakti zabita kuvvetlerinin gelmesi, vatandaş hak ve hürriyetlerini siyanet bakımından doğru değildir. Bendeniz bir takrir sundum, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa mütenazır olarak hiç değilse mazarrat umulan hallerde hasredilmesini teklif ediyorum. Müstaceliyet her hâdisle için bahis mevzuu olabilir. Fakat tehirinde mazarrat hâsıl olan hususlara hasredilirse daha muvafık olur kanaatindeyim. Takririmin kabulünü rica ederim.

REİS — Encümen.

MUVAKKAT ENCÜMEN M. M. ADNAN SELEKLER (Antalya) — Arkadaşlar, vatandaş haklarının zedelenmemesi ve vatandaşların ızrar edilmemesi hususunda arkadaşlarımızın gösterdiği hassasiyeti şükranla karşılamamaya imkân yoktur. Nitekim biz de Tebligat Kanununun hazırlanması sırasında komisyon olarak aynı hislerle dolu idik ve böyle tetkik ettik. Hakikaten biz komisyon üyesi olarak gece vakti yapılacak tebligatın bir huzursuzluk doğurması ihtimali üzerinde enine boyuna durduk. Hükümet temsilcisinden aldığımız izahat neticesinde, gece yapılacak tebligatın, günün ihtiyaçlarına tamamen uygun olduğu neticesine vardık. Bu hususta edindiğimiz malûmatı sizlere nakledeceğim. Bir defa Şahap Kitapçı arkadaşımızın endişelerini mümkün olduğu kadar tenkis edebilmek için ifade edeyim, gece vakti yapılacak tebligat munhasıran kazai işlere aid olacaktır. Biliyorsunuz ki, Tebligat Kanununun şümüllü,

kazai olmaktan ziyade kazai bütün muamelâtı da içerisine almak kaydıyla mülhak bütçeli ve umumi bütçeli bütün daireler, belediyeler, noterler ve köy hükmi şahsiyetlerinin yapacağı tebliğleri ihtiva etmektedir. Halbuki gece vakti müstacel hallerde, hâkimlerin kararıyla yapılacak tebliğatın, kazai tebligat dışında, bu dairelerce yapılacak tebligata hiçbir şümulü yoktur. Zaten kanunun 33 nci maddesinde umumi hüküm olarak gece vakti tebligat yapılmıyacağından bahsedilmiş, 2 nci fıkrasında, bir istisna kaydedilmiştir. Bu müstesna hüküm ile beraber 33 nci madde, daha önce Yüksek Meclisçe tasvibe iktiran etmiştir.

Şimdi, 42 nci maddede zikredilen husus da bir istisna teşkil eder, 42 nci maddeye itirazda bulunan, 42 nci maddenin tatbiki dolayısıyla endişelerini izhar eden arkadaşlar, hâkimlikte bulunmuş arkadaşlardır. Bu arkadaşlar gayet iyi bilirler ki, bilhassa vasıtaların çeşitlendiği, süratlendiği ve hudutların kolaylıkla aşıldığı bir devirde bazan hakların muhafazası bakımından müstacelen tebligatın yapılması mevzuunun geceyi de içerisine alması bir emri hak olur. Biz günün değişen ihtiyaçlarını karşılamak iddiasıyla kaleme aldığımız bu maddeyi bu mahiyette telâkki ediyoruz. Fakat madde (müstacel) tâbiriyle hakikaten çok elâstiki, şümulü ve tefsirinde endişeyi mucip bir mahiyet ahyorsa, bunu arkadaşlarımızın teklif ettikleri şekilde münasip bir formüle sokabiliriz. Ama Şahap Kitapçı arkadaşımızın dediği gibi gece vakti yapılacak tebligatı tahdiden zikretmek fikri tamamen kanun tekniğine uymamaktadır. Çünkü bir madde içerisinde ihtimalleri teker teker zikretmek pek mümkün olamamaktadır. Asıl mesele burada da hâkime bir takdir hakkı tanımaktır ve bunun ölçüsünü vermektir. Bu tahditler bahsinde son defa şunu ifade etmek isterim: Gece vakti tebligatın yapılmasına izin verecek merci adalet mercii'dir. Hepimiz ittifakla kabul ediyoruz ki, adalet mercii şahsi hürriyetlerin bekçisidir.

Bu itibarla adalet makamları tarafından tatbik edilecek bir hüküm dolayısıyla daha fazla endişeye mahal bırakmamalıyız.

Mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Servet Sezgin.

SERVET SEZGİN (Çanakkale) — Muhterem arkadaşlar, Encümen Sözcüsü arkadaşımız hemen hemen benim konuşacaklarımın büyük bir

kısmını ifade ettiler. Ben de bir başka noktaya temas etmek istiyorum.

42 nci madde ile yapılması istenen, yani geceleyin tebligat yapılmasını istihdaf eden hüküm aleyhine burada konuşmakta olan Şahap Kitapçı arkadaşımız diyorlar ki, şimdiye kadar böyle bir şey yoktu. Bundan evvelki konuşmamda da arz ve izah ettiğim üzere, şimdiye kadar Türkiye'de geceleyin tebligat yapılabilmektedir. Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunumuzun 81 nci maddesi 30 seneden beri tatbik edilegelmektedir.

SIRRI ATALAY (Kars) — O madde sonradan değişti.

SERVET SEZGİN (Devamla) — Hayır, Sırrı Atalay arkadaşım, bunu siz söyledikten sonra tekrar baktım, değişiklik diğer fıkralara aittir. Yalnız hâkim kelimesi yargıç şeklinde değiştirilmiştir. Bunun dışında bu 1 nci fıkrada bir değişiklik yoktur. Bugün dünyanın en medeni bir memleketi olan İsviçre'de «Neuchâtel» de tatbik edilegelmektedir.

Şu halde bizim memleketimizde de tatbik edile gelen ve diğer emsali modern memleketlerde de tatbik edildiğine göre burada antidemokratiktir, değildir gibi münakaşalara girmek yerinde değildir. Bu bakımdan bendeniz Hamdi Öner arkadaşımın aynı fikirde, maalesef, bu mevzuda bulunamamaktayım.

Sonra yine Şahap Kitapçı bütün tebligat işlerinde bu, kabili tatbiktir, buyurdular. Bir defa geceleyin tebligat sadece kazai tebligat hakkındadır. Kazai tebligat 42 nci maddede mevzuubahistir. Demek ki, bu madde yalnız kazai tebligata aittir. Başka hususlara ait tebligatla ilgisi yoktur.

Kazai tebligat, Sözcünün de beyan buyurduğu üzere, hâkimin müstacel hallerde vereceği bir karar üzerine yapılır. Hâkimin, tetkik edip müstaceliyetine inandıktan ve buna karar verdikten sonra burada vatandaşın hak ve hürriyetinin ihlâl edileceği, sükûnun ihlâl edileceği iddia olunamaz. Tehirinde zarar umulan hâdiseler mevzuubahistir. Halbuki Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunumuz, tehirinde zarar umulan, kelimelerini kullanmaz. Hukuk usulünde acelecilik, müstacel, isticel gibi kelimeler kullanılmaktadır. Âmme bakımından zarar umulan haller ayrı sistemlerle getirilmiştir. Bu bakımdan burada teknik tâbirlerden ayrılmayı icabettiren bir vaziyet mevcut

değildir. Sonra müstacel hallerin, zarar umulan hallerin ne olabileceğini derpiş edelim, diyorlar. Bir kere müstacel haller, hal ve duruma göre değişen hâdiselere tekabül etmez, hâdiselere yetişmeye çalışır. Ama yeni yeni hâdiseler karşısında müstacel her hal ve hâdiseye göre değişen hususları muayyen kalıplar halinde burada dökmeye imkân yoktur.

Sonra arama bakımından yine ısrar gösterdiler. Hakikaten arama hususunda titiz davranmak lâzımdır. Arama mesken masuniyetinin ihlâline müncer olmaktadır. Mesken masuniyeti, aile huzur ve sükûnuna, nihayet vatandaş emniyetine mâtuf bir husustur. Arama emri ancak fuhuş ve cinayet gibi hallerde verilmekte ve bir evin en mahrem yerlerine kadar girilip suçlular yakalanmaktadır.

Böyle bir hal ile mücerret bir adli tebligatın imza ettirilmesi arasında fark olup olmadığını bendeniz de yine Hamdi Bey arkadaşımın takdirine bırakmak isterim. Ortada korkacak birşey yoktur. Yeni bir hüküm değildir. Demokrat memleketlerden alınmış ve halen oralarda tatbik edilmekte olan hükümdür. Bu bakımdan Bu kadar şümulü itirazlara yer olmasa gerektir.

REİS — Şahap Kitapçı.

ŞAHAP KİTAPÇI (Tokad) — Muhterem arkadaşlar, Servet Sezgin arkadaşımız, belki ben ifade edememiş olabilirim, ifademi yanlış anlamış olacaklar. Demek istediğim sadece hukuka taallûk eden tebligata ait değildir, cezai tebligat da bu madde hükümleri dairesinde yapılacaktır. Mer'î olduğunu ve tadilden sonraki şekliyle dahi buna imkân verdiğini ifade ettikleri 81 nei maddenin mevcudiyeti ve bu ihtiyacı karşılaması devam ederken neden bu maddeye ihtiyaç hissediliyor? Şu halde Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun bu 81 nei maddesini genişletmek istidadı vardır. Kazai muamelâta şâmilidir. Fakat hâkimin müstacel ahvalde vereceği kararlar geleceğin tebligat yapılacaktır. Sadece hukuktaki ihtiyati haciz gibi ve ihtiyati tedbir gibi haller değildir. Bunlar son zamanlarda mevzuatımız arasına giren ve bilhassa basını ilgilendiren birçok hükümlerde, cezai mevzularda da müddeiumumiliğin, muamelelerini tâyin bakımından da hakimden bu yolda kararlar istihsal edilebilecektir. Tatbikatta her halde bâzi neşriyat için, gece tebligatın yapılmaması dolayısıyla hâ-

kimden hüküm alınarak, yeni bir hükümle bu eihete gidilmesi isteniyor. Ancak bu hükmün çok tahdidî olmasında zaruret vardır. Kaldı ki, 81 nei madde dahi şimdi müzakeresine devam ettiğimiz lâyihadaki 42 nei maddeden çok başkadır. Hulâsa sadece müstacel diye bir tâbir kullanılmamıştır. Eşbabı mucibeyi tetkik ettiğimiz zaman bu maddenin tatbikatı talimatname ile temin edilir deniyor. Nihayet Hükümet lâyihasının 60 nei maddesi de Muvakkat Encümen tarafından tetkik edilirken bu Tebligat Kanununun tatbikatını gösterir bir talimatname neşredilir şeklindeki Hükümetin kaydı Muvakkat Encümen tarafından nizamnameye kalbedilmiştir. Şu halde nizamname müstacel ahvalin nelerden ibaret olduğunu bize gösterecektir. Nasıl tatbik edileceğini, tebligatın şeklini mi tarif edecek. Bunları şimdi bilmemekteyiz. Gece tebligatının diğerlerinden bir hususiyeti mevcut ise, ki, bunu kabul ediyoruz, o halde madde metnine bunların konmasında fayda vardır. Bir kanunun çıkış tarzı ile bir tatbikat nizamnamesinin çıkış ve tatbik şekilleri arasında fark bulunduğunu ifade edersem, bir hakikati söylemiş olduğuma kaaniim. Hükümet talimatname kaydının konmasına rağmen, encümenin tatbikatın bir nizamname ile sağlanacağı şekline kalbetmiş bulunması bu mevzu gösterdiği büyük hassasiyeti ifade eder. Ama bu kaydın da ben bu titizliği göstermeye kâfi olmadığı kanaatindeyim.

REİS — İzzet Akçal.

İZZET AKÇAL (Rize) — Gerek Hamdi Öner, gerek Şahap Kitapçı arkadaşımız, yeni bir hüküm tedvin ediliyormuş, yeni bir hüküm tatbikat sahasına giriyormuşçasına bir konuşma yapmamış olsalardı huzurunuzda çıkmıyacaktım.

Bu, bizim mevzuatımızda vardır, tatbik edilememektedir. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu, cezai işlerde tebligatı Hukuk Usulü Kanununa atfetmekte ve ona bağlamaktadır. Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 81 nei maddesinde de, arkadaşım Servet Sezgin'in izah ettiği ve hile Neuchâtel'den aynen alınmış olan hüküm vardır. Gece vakti tebligat yapılabilme imkânı bugün mevcuttur ve yapıyor. Kendileri emin olsunlar, madde müzakere edilirken her hangi bir politik mülâhaza mevzuubahsolmadı ve bu gibi ana kanunlarda böyle bir politik meseleyi mevzuubahsederek tatbikatı, medenî âlemin tatbikatından başka yöne sevk edebilecek hukukçu-

ların, çok büyük cesaret sahibi olmaları lâzımdır.

Yargıç tarafından esbabı mucibe gösterilerek müstaceliyetine karar verilen hallerden maada-sında güneş bttığından doğuncaya kadar ve tatil günlerinde aleyhinde muamele yapılacak kimse-nin muvafakati olmaksızın hiçbir muamele ya-pılamaz, yolunda gayet sarıh bir hüküm vardır ve talik ve tehirinde mazarrat umulan hallerde kaydının konulmasına da şahsan lüzum gören-lerden değilim. Gece vakti tebligat yapılmasına karar verecek olan hâkimdir. Hâkim mutlaka kararında, niçin müstacel addetmiştir, niçin ge-ce vakti tebligat yapılmasına karar vermiştir, bunun sebebini göstermek mecburiyetindedir. Kanunda tasrih edilmiş olsun veya tasrih edil-memiş olsun, gece vakti tebligat yapılması istis-naî bir haldir. Mutlaka hâkim bunun sebebini gösterecektir.

Bu itibarla aziz arkadaşlarım, maddenin ol-duğu gibi kabul edilmesinde mahzur olduğu ve medenî âlemin kabul ettiği hükümler gibi bir hüküm vaz'etmemiş olduğumuz kanaatinde de-ğilim. Maddenin aynen kabul edilmesini rica edeceğim.

REİS — Müfit Erkuyumcu.

MÜFİT ERKUYUMCU (Bursa) — Muhte-rem arkadaşlar, komisyonun yüksek huzurunuzla getirdiği hüküm, yeni bir hüküm değildir. Hu-kuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 30 seneden beri tatbik edilmekte olan 81 nci maddesindeki hüküm aynen muhafaza edilmek suretiyle hu-zurunuzla getirilmiştir. Binaenaleyh bu hükmün anti demokratik olduğu? mevzuata sığmayacağı gibi mütalâalar tamamen isabetsizdir. Şahap Ki-tapçı arkadaşım maddede müstaceliyet kaydı yoktur diye bahsettiler. Burada bir zühule düş-müşlerdir. Müsaade ederseniz maddeyi aynen okuyayım.

(Madde 81. — Yargıç tarafından esbabı mu-cibe gösterilerek müstaceliyet kararı verilen hal-lerden maada...) Görülüyor ki, sarahaten müs-taceliyet tâbirini vâzın kanun kullanmıştır. Getirilen hüküm yeni bir hüküm değildir ve esasen Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun tebligat işlerinde, Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanununa atıf yapılmış olması ve atıf dolayısı-yle ceza işlerinde bunun tatbik edilmesi do-layısıyla bu hükümlerden tevahhuş etmenin, çe-kinmenin hiç te lüzum ve mânası yoktur. Bu

hükümler, esasen öteden beri tatbik edilegelmek-te olan hükümlerdir. Şimdi getirilen hükümler ise bunların yenilenmesinden başka bir şey de-ğildir. Muhalefete mensup arkadaşlarımızın po-letik mülâhazalarla endişe etmemelerini ben de bilhassa rica ediyorum.

REİS — Hamdi Öner.

HAMDİ ÖNER (Adana) — Arkadaşlar, bu madde üzerinde hassasiyetle durduğumuz halde, ben bu hükümlerin, istihdaf ettiği politik gaye bakımından, izahına girişmedim. Arkadaşlar, şunu hatırlatmak isterim ki, Hukuk Muhakeme-leri Usulü Kanunundaki hüküm, (81) nci mad-dede görülen bir dâvanın adliyeye intikali ve dâvanın seyrine aittir. 42 nci madde noter, muh-tar, köy ihtiyar heyeti ve Cumhuriyet Müddei-umumisinin dâva açılmadan evvel tebligat yapmalarına da cevaz vermektedir. Meselâ bir ihtarname münasebetiyle gazeteciyi ve sair kimse-leri gece yarısı evinde rahatsız ederek her türlü muameleye tevessül edebilirler. Hukuk Muha-kemeleri Usulü Kanununda geceye cevaz veren hususlarla müzakere edilen 42 nci madde ara-sında büyük farklar vardır. Dâva mevzuu ol-mıyan, tamamen ihtar, tebligat ve hususi teb-ligata ait, şahısların bildirişlerine de şâmil-dir. Komisyon sözcüsünün verdiği teminat kâ-fi değildir. Kanunun birinci maddesiyle, köy ihtiyar heyetlerinin, belediyelerin, şahısların, birçok kimselerin dâva konusu olmıyan hâdi-seler hakkında da gece tebligat yaptırabilecek-lerine cevaz verilmiştir.

Bu itibarla gece vakti maznunun yakalan-ması, Devletin bünyesini sarsan bir şahsa ya-kalanması hususunda gösterdiğimiz basiret ve hassasiyeti suçlu ve maznun olmıyanlardan esir-gemiyelim. Burada lâubaliliye düşmeye bence mahal yoktur.

Arkadaşlar, tatbikatta öyle hâdiseler olu-yor ki, burada her hangi bir olay hakkında bir şey söylemek istemem. Gece, henüz bilinmi-yen tasavvur ve düşüncelerinden vazgeçirmek için bâzı yazarın gece yarısı evinden kaldı-rılıp adliyeye celbedildiğini biliyoruz. Tatbi-katta böyle lâubaliliğin cari olduğu bir zaman-dan memlekette bu maddeden endişe duymakta haklıyım. Bunu huzurunuzda ifade ediyorum.

REİS — Şahap Kitapçı.

ŞAHAP KİTAPÇI (Tokad) — Muhterem

arkadaşlar, Müfit Erkuymcu arkadaşımızın mevzuubahsettiği 81 nci maddeyi 6769 sayılı Kanunla tadil edilen şekliyle bir kere daha okuyayım. «Günlük muhakeme listesinde yazılı işlerle keşif ve delillerin tesbiti gibi yapılması zaruri veya müstacel görülen işler müstesna olmak üzere mahkemeler, resmî çalışma saati dışında ve resmî ve adli tatil günlerinde hiç bir adli muamele yapamazlar.»

Bu meselede arkadaşımızın izahlariyle bu madde arasında bir fark olduğunu zannediyorum. Burada tebligatta adli bir muameledir diye bir şey söyleyebilirler. Fakat 81 nci maddenin ruhundan ve tadilinden anlaşılacağı üzere, Pazar günleri ve resmî tatil günleri keşif Yapılmıyordu. Bunun için ayrı bir karar alınır. Pazar günleri ve resmî tatil günleri keşif yapılabilir miyiz, bu doğru olur mu, şeklinde bir ihtilâfı halletmek ve buna nihayet vermek için 6769 sayılı Kanunla 81 nci madde tadil edilmiş ve okuduğum şekline ifrağ edilmiştir. Kendilerinin okuduklarının bununla alakası yoktur. Eski metni okumaktadırlar. Halbuki son metin mahkemenin yapacağı muamelâta dairdir. Yoksa bir polis, bâzi ahvalde posta müvezzinin yapacağı tebligata teşmiline imkân yoktur. Mademki, hepsine şâmil, neden bu Tebligat Kanununda bu hükmü getiriyoruz Mademki, mer'î kanun mevcuttu, bu Tebligat Kanununda yeniden niçin ifade ediliyor? Görüyoruz ki, kanunun müzakeresinde istical olunuyor. İşaret etmek isterim ki, Heyeti Celileye arz edilen lâyiha tamamen tebligata aid olduğu halde, usulün 81 nci maddesi mahkemelerin muamelâtına taallük etmektedir. Belki arkadaşlar tebligat da mahkemenin bir muamelesidir. Ve bu fasılda kazai tebligat tâbirinden mahkemece yapılacak muameleler bahsedilmektedir, diyebilirler. Burada bir incelik var. Madde bu incelikten mahrum şekilde çıktığı zaman ve böyle kabul edildiği zehabını uyandıran encümence kabul edildiği şekilde çıkarsa, yeni bir madde tedvini zaruretini göz önünde bulundurarak 81 nci maddenin istenen faydayı sağlamadığını ve bu faydayı sağlayacak bir madde tedvinine gidildiğini ve bunun üzerinde hassasiyetle durulduğunu bir kere daha belirtmek isterim.

REİS — Efendim, daha birçok arkadaşımız

söz almış bulunmaktadır.

Encümen buyurunuz.

MUVAKKAT ENCÜMEN REİSİ VACİD ASENA (Balıkesir) — Efendim; bu kanunun 33 ncü maddesi, bundan evvelki celsede kabul edilmiş bulunmaktadır. 33 ncü maddenin metnini, müsaade buyurursanız, aynen okuyayım ve Heyeti muhteremeyi bu şekilde tenvir etmeye çalışayım.

(Madde 33. — Gece vakti tebligat yapılamaz) Bu, sarih bir hükmü ihtiva eder. Madde devam ve geceyi târif ediyor : (Gece vakti, güneş batmasından bir saat sonra başlar ve güneş doğmasından bir saat önceye kadar devam eder.) Gece vaktini 33 ncü madde şu okuduğum veçhile tesbit etmiş bulunmaktadır. Aynı maddenin mütaakıp fıkrasında; (Kabulden imtina vukubulmadıkça birineci fıkraya aykırı olarak yapılan tebligat muteberdir.) Bu metin üzerinde bir parça tevakkuf buyurmanızı istirham edeceğim. Şu okuduğum metnin zımnî bir mânası da gece vakti tebligat yapılmasına cevaz vermesidir. Beansart ki, muhatabı itiraz etmemiş olsun. Kabul buyurduğunuz metin bu. O halde Hamdi Öner ve Şahap Kitapçı arkadaşlarımızın bu noktaya mâtuf olan beyan ve itirazları biraz yersiz gibi görülmektedir. Şu ciheti de tebarüz ettireyim ki, müzakere mevzuu bulunan 42 nci maddenin metninde sadece müstacel tâbiri mevcuttur. Muhterem arkadaşlarım; bu tâbirin ifade ettiği mânayı gözden geçirdiğimiz takdirde, müstacel ifadesiyle hâkimin behemahal o hâdise üzerinde tevakkuf etmek suretiyle onun hakikaten bir acelecilik ifade edip etmediğini temmül etmesi icabeder. O halde müstacel tâbirinde mündemiç olan mâna, aynı zamanda hâkimin behemahal bir esbabı mucibe beyanını da icabettirmektedir. Hâkim lâalettayin bir hâdiseyi karara bağlarken bu acelelilik kararını elbette vermeyecektir. O derece vermeyecektir ki, insanların hayatı üzerinde dahi hüküm yürüten bir heyetin, bir şahsın elbette aceleliğin mânasını hâdiseden ilham almak suretiyle tâyin ve tesbit edecek ve bu temmülü de yerinde yapacaktır. Afaki ve indî olmayacaktır. Bunun için her hangi bir tereddüdü, Adalet mekanizmasının şimdiye kadarki çalışma tarzı ve tezahüratı bakımından yerinde ve isabetli bulmamaktayım.

Şu cihete de işaret etmek istiyorum ki, ben-

den evvel konuşan arkadaşımız Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 81 nci maddesine temas buyurdular. Fakat kendilerinden rica ediyorum : Bu kanunla kaldırılan hükümlere aid olan ve lâyihanın 62 nci maddesinde yer alan hususları tetkik buyursunlar. Bu maddenin 2 nci bendi :

«1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 81 nci maddesinin ikinci fıkrası ile onuncu faslının birinci kısmı kaldırılmıştır» diyor.

O halde bu kanunun tanziminde arkadaşımızın üzerinde durduğu gibi, her hangi bir hataya Muvakkat Encümeniniz düşmemiştir.

Sözümü bitirmeden evvel bir kere daha tekrar edeyim ki; 33 ncü maddeyi Büyük Meclis kabul buyurduğuna göre onunla mütenazır olarak behemehal bu istisnai hükmü kabul etmek zarureti vardır, aksi takdirde adalet cihazını bir çıkmaza götürür ve bu maddenin kaldırılması suretiyle onun işlemlerini imkânsız kılar ve onun önüne bu suretle bir baraj atmış oluruz. Adalet işlerinde acele haller vardır ve dâima tekevvün etmektedir. Bir kanun yapılırken bu halleri de nazara almak mecburiyetindeyiz. Bu hüküm, politik mülâhaza ile getirilmemiştir, bunu da bil-hassa belirtmeyi vazife telâkki ediyorum.

Son söz olarak Yüksek Meclise bir hususu arz etmek mecburiyetindeyim; bu kanun hükümleri, Hukuk ve Ceza Usulü Muhakemeleri usulleri kanunlarının 2-3 seneden beri devam eden tetkikat neticesinde hazırlanmış olan metinlere istinad ettirilmek suretiyle Meclise arz edilmiştir. Bu intikal keyfiyeti Yüksek Meclise tasvip buyurulduğu takdirde beklemekte olan Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu ile Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu Adalet Encümeninizce huzurunuzda sunulmuş olacaktır. Kanunun müzakeresinde müstaceliyet olmadığını söyleyen arkadaşlarımızın beyanını bu mâruzatımla açıklamış oluyorum.

REİS — Sefer Eronat.

SEFER ERONAT (Yozgad) — Muhterem arkadaşlar, tebligatın gece yapılması için müstacel hallerde hâkim tarafından müstaceliyet kararı verilebilir deniyor, bu 42 nci maddede. Bir müstacel hal dolayısıyla hâkim karar veriyor, vatandaşın kapısı dövülüyor, tebligat yapılıyor. Ben de vatandaşım, bana da aynı hakkı verin, aynı saat-

te veyahut da biraz sonra kanuni haklarımı istimal edebilmek için ben de resmî bir dairenin gece kapısını çalıp, açıp cevabımı verebilmeliyim. Neden kanun taknin edilirken bir tarafa bir hak tanıyıyor da diğer tarafa aynı hak tanıyıyor? Kanun huzurunda her iki taraf da müsavidir. Ancak bu prensipin ihlâli miktarınca olmalıdır. Filvaki terazide bir eğilme vardır. Ancak bu, zaruretler miktarınca ölçülür. Borcunu ödememek veyahut her hangi bir vatani vazifeden kaçmak, yahut bir tebliğ muamelesinden yakayı sıyırmak için saat 24 de tayyare meydanında Avrupa'ya hareket üzere bulunan bir adama tebligat yapmak gibi hallerde, ki adam giderse bir daha ele geçirmek ve tebligat yapmak mümkün değildir. Şu halde burada umumi zarar, hususi zarar mülâhazası karıştırılmaktadır. Zararı âmmi için zararı hâs ihtiyar olunur. Burada âmmevi olan bir zararı önlemek için vatandaşın gece kapısını çalmak imkânını vâzı kanun olarak hâkimin vicdanına ve takdirine bırakmak kaydı ile burada (müstacel hal) tâbiri için zaruret vardır ve madde kabul olunmalıdır. Müstacel hal kayıt ve şartını bırakmış oluyorsunuz. Şu itibarla gerek bu maddenin vaz'ından sarfınazar edilmesini arzu eden arkadaşlarımızla, gerekse bu maddenin kanun olarak çıkmasını arzu eden arkadaşlarımızın sözleri de doğrudur. Yekdiğerine zıt gibi görünüyor ama, aslında zıt değildir.

Mincihetin, prensip itibariyle, kanun itibariyle vatandaşın müsavi olması, âmme hizmetlerinde vatandaş haklarını istimalde müsavi olduğu gibi, bir hakkın istimalini de kanun himaye eder.

Hakkın suiistimali şeklinde, firar etmek üzere bulunan yahut kanuni her hangi bir imkândan başka türlü istifade sahasına saptırmış bulunan bir adamı yola getirmek için cemiyetin menfaati bakımından bu maddeyi kanuniye lâzımdır ve zaruridir.

REİS — Efendim, kifayeti müzakere takrirleri vardır, okuyacağız. Yalnız tavzih sadedinde encümene söz vereceğim.

MUVAKKAT ENCÜMEN REİSİ VACİT ASENA (Balıkesir) — Kısaca mâruzatta bulunmaktığıma müsaadenizi istirham ederim. 42 nci maddenin tatbikatı munhasıran, mazbata muharriri arkadaşımızın ifade ettikleri gibi,

kazai mercilere taallûk eden muamelâtta cari-
dir. Yoksa idari cihazdan yapılacak tebligat,
kanunun diğer umumi zabıtasına ait bulunmak-
tadır. Yalnız deniliyor ki, gece yarısı ve daha
sonraki zamanlarda da bu tebligat yapılacak,
kapı çalınacaktır, vatandaşın huzuru kaçacak-
tır.

Muhterem arkadaşlarım, bundan evvelki
mâruzatımda da işaret ettiğim gibi 33 nci mad-
denin 2 nci fıkrasında kabul buyurulan hü-
kümle haddizatında gece tebligat yapılmasına
cevaz verilmiş bulunmaktadır. Buna şebih ola-
rak PTT İdaresi tarafından yapılacak tebligatta
böyle bir memnuiyet var mıdır, yok mudur?
Diye düşünülebilirse de çekilen yıldırım işaretli
bir telgrafın müvezzi tarafından muhatabına
nasıl teslim edildiğini ben burada izah etmiye-
ceğim. Bunun nasıl olduğunu muhterem arka-
daşlarımın hepsi gayet iyi bilirler. Posta İda-
resi gece vakti bir varakayı bir zata tevdi eder-
ken nasıl o zat ve efradı ailesi ve komşuları
rahatsız olmuyorsa; hâkimin kararına müsteni-
den müstacel bir halde gece yapılan tebligat da
kimseyi rahatsız etmeyecektir. Bunda her hangi
bir mahzur telâkki etmek bizece caiz olmasa ge-
rektir.

Bu muamelât ile hakkın ihkaki yolunda bir
kolaylık meydana gelecektir. Maddenin aynen
kabul edilmesini rica ediyoruz.

SİRRI ATALAY (Kars) — Bir sual sora-
bilir miyim?

REİS — Müsaade buyurunuz, sırada değil-
siniz, kifayet hakkında söz isterseniz veririm.
Demin, tavzih için söz verdim.

Müfit Erkuyumeu, buyurun;

MÜFİT ERKUYUMCU (Bursa) — Muhte-
rem arkadaşlar, Şahap Kitapçı arkadaşımız bi-
rinci konuşmasında 81 nci maddede, (müstace-
liyet) tâbirinin mevcudolmadığından bahsettiler.
81 nci maddeyi okumak suretiyle kendilerine
cevap verdim ve maddede bu tâbirin bulundu-
ğunu söyledim. Kendileri beni cerh etmek için
muaddel şeklini okudular. Mesmuu âliniz oldu-
ğu üzere okuduğu muaddel maddede dahi aynı
müstaceliyet tâbiri mevcuttur. Bu itibarla esas
mesele, hâkimin müstaceliyet kararı vermesi
halinde geceleyin adli tebligat yapılması doğru
mu, değil mi meselesi? Asıl bunun üzerinde
durmak lâzımdır.

Yirmi senelik hâkimlik tecrübeme dayana-
rak arz ediyorum ki, hâkimin müstaceliyet ka-
rarı vermesi, bâzı ahvalde gece yarısı tebligat
yaptırılması, hem adaletin tevzii bakımından,
hem de diğer bâzı hususlar bakımından lüzum-
ludur. Nihayet bu noktai nazarı teyideden bir
de tevhibi içtihat kararı vardır. Müsaade eder-
seniz okurum, fakat fazla tasdi etmemek için
okumuyacağım,, yalnız matlap kısmını okuyo-
rum : (Tebliğ muamelelerinin tevhibi içtihat
kararı) Tevhidi içtihat, kanun kuvvetinde bir
karardır. Demek ki, Temyiz Heyeti Umumiyesi
bâzı müstacel ahvalde, tadil zamanında tebligat
yapılmasını ve muamelenin selâmetle yürürül-
mesini vâzı kanunmuş gibi mütalâa ederek tev-
hidi içtihat kararı çıkartmak lüzumunu hisset-
miştir. Bu bakımdan muhalefete mensup arka-
daşların siyasi maksat aramaları ve bu hükmü
genişleterek siyasi mülâhazalar çerçevesi dâhi-
linde mütalâa etmeleri doğru değildir. Bâzı ah-
valde borçlu suiniyet sahibidir, kaçmaktadır.
Yani muameleyi uzatarak adaleti oyalamaya ça-
lışmaktadır. Hâkim, bu ahvalde tebligatın gece
yapılmasına karar verebilir. Bundan da man-
tıkî bir şey olamaz. Bu bakımdan yapılan târiz-
ler yerinde değildir, maddenin aynen kabul
edilmesini rica ederim.

REİS — Kifayet tavrı var, okuyoruz :

Yüksek Reisliğe

Tebliğat kanununun 42 nci maddesi ile ilgili
müzakereler kâfidir. Kifayetin reye vaz'ını arz
ve teklif ederim.

Çanakkale Mebusu
Servet Sezgin

Riyaset Makamına

Bu mevzuda kâfi derecede tenevvür ettik.
Kifayetin reye konulmasını arz ederim.

Bilecik Mebusu
Şevki Hasırcı

Yüksek Riyasete

Madde hakkındaki görüşmeler kâfidir, reye
vazını arz ve teklif ederim.

Yozgad Mebusu
Mahmut Ataman

REİS — Her üç tavrı da bu madde hakkın-
daki müzakerelerin kifayetini tazammun etmek-
tedir.

Kifayeti müzakereyi kabul edenler... Etmiyenler... Kifayeti müzakere kabul edilmiştir. Takrirleri okuyoruz efendim.

Yüksek Riyasete

42 nci maddenin çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Kars Mebusu
Sırrı Atalay

Yüksek Reisliğe

42 nci maddenin lâyihadan çıkarılmasını arz ederim.

Tokad Mebusu
Şahap Kitapçı

Yüksek Başkanlığa

42 nci maddenin (Müstacel yerine mazarrat umulan haller) kaydının ilâvesini teklif ederim.

15 . XII . 1958

Adana Mebusu
Hamdi Öner

Yüksek Reisliğe

Şifahen arz ettiğim sebeplerle lâyihadaki 42 nci maddedeki «müstacel haller» in madde metninde açıkca gösterilmesi suretiyle vuzuha kavuşturulmasını arz ve teklif ederim.

Tokad Mebusu
Şahap Kitapçı

Yüksek Riyasete

42 nci maddenin umumi mevzuatla tehalüf ve tenakuzunu önlemek maksadı ile yeniden fetkik edilmek üzere encümene iadesini arz ve teklif ederim.

Mardin Mebusu
Mehmet Ali Arıkan

Yüksek Başkanlığa

42 nci maddenin tasarıdan kaldırılmasını teklif ederim.

Adana Mebusu
Hamdi Öner

REİS — İttılınıza arz edildiği ve hile, takrirlerden üç tanesi 42 nci maddenin lâyihadan çıkarılmasını tazammun eylemektedir. Bunlar aykırılık derecesine göre. Şahap Kitapçı, Sırrı Atalay, Hamdi Öner'in okunan takrirleridir. Üç takrir de maddenin lâyihadan çıkarılmasını istemektedir.

Takrirleri dikkata alanlar... Almyanlar... Takrirler dikkate alınmamıştır.

Sıra ile, aykırılık derecesine göre reye arz edeceğim :

Mehmet Ali Arıkan'ın encümene iadesini tazammun eden takririni dikkata alanlar... Almyanlar... Dikkata alınmamıştır.

Madde metninde değişikliği tazammun eden takrirlere geçiyoruz.

(Tokad Mebusu Şahap Kitapçının takririni tekrar okundu.)

REİS — Takrir dikkata alınmasını kabul edenler... Etmiyenler... Takrir dikkata alınmamıştır.

(Adana Mebusu Hamdi Öner'in takririni tekrar okundu.)

REİS — 42 nci maddenin müstacel yerine «mazarrat umulan» kaydının ilâvesini teklif eden bu takririn dikkate alınmasını kabul edenler... Kabul etmiyenler... Takrir dikkate alınmamıştır.

Madde metnini evvelce okunduğu gibi, kabul edenler... Kabul etmiyenler... Madde aynen kabul edilmiştir.

C. Müddeiumumiliğine tebligat

MADDE 43. — C. Müddeiumumiliğine yapılacak tebligat, tebliğ olunacak varaka aslının kendisine gösterilmesiyle olur. Bu tebligat bir mehile başlangıç olacaksa, C. Müddeiumumisi gösterildiği günü varakanın aslına işaret ve imza eder.

REİS — Madde hakkında söz istiyen? Yok. Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Askerî kazada tebligat

MADDE 44. — Askerî kaza makam ve mercilerince askerî şahıslara yapılacak tebligat tahriri bir emirle ifa olunur ve tebellüğ ilmühaberi, tebligatı talep veya emreden makam veya mercie gönderilir.

Amiri adliye yapılacak tebligat, tebliğ olunacak varakanın kendisine gösterilip imza ettirilmesi suretiyle yapılır. Bu tebliğ bir mehil başlangıcı olursa, tarihi de işaret edilir.

REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

İkinci Fesül
İdari tebligat

Şümülü

MADDE 45. — Kazai ve malî tebligatın dışında kalan tebligat, idari tebligattır.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen? Yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

PTT teşkilâtı olmaması

MADDE 46. — Tebligatı çıkaran merciin bulunduğu yerde PTT işletmesi teşkilâtı yoksa, memur marifetiyle veya muhtar tarafından tebligat yapılması caizdir.

REİS — Madde üzerinde Şahap Kitapeçi, buyurun.

ŞAHAP KİTAPÇI (Tokad) — Muhterem arkadaşlar; bu fasıl kazai ve malî tebligat dışındaki idari tebligata şâmilidir. Bu itibarla idari tebligat arasında bugün 5917 sayılı Kanunun tatbikatı gözle görülür şekilde bâzı aksaklıklara ve bu arada yeniden dâvalar açılmasına sebebi olmaktadır. Bunun başında yani gayrimenkule vâkı tecevüzün def'ine mütedair Kanunun tatbikatındaki aksaklıkların başında, idari mercilerin verdikleri kararların tebliğ şekli gelmektedir. Bundan dolayı açılmış olan dâvalar tebligatın usulüne uygun yapılmamış olması esbabı mucibeyle reddedilmekte ve 5917 sayılı Kanunun tatbikatı kıymetsiz kalmaktadır. Onun için bu idari tasarruflara dair tebligatla diğer tebligatın muhtar tarafından yapılması bugünkü tatbikatın verdiği netice bakımından memleket realiteleriyle hemahenk değildir. Muhtarların bâzı ahvalde meseleye lâyık olduğu ehemmiyeti vermeyip şahsi iğbirarları, şu veya bu şekilde tebligatı geciktirmiş olmaları sebebiyle zaten diğer memurlar tarafından yapılmaya müsaidolan bu madde metninden; «veya muhtar tarafından» kısmının çıkarılmasında faide mülâhaza etmekteyim. Aksi halde muhtarlara idari tebligatta bu kanunla bir salâhiyet tanıdığımız zaman, ne kadar ceza tehdidi altında olursa olsun realitelere uygun düşmiyecektir. Muhtarların da durumunu göz önünde bulundurmak suretiyle bu kısmın tayyini rica ediyorum.

REİS — Servet Sezgin.

SEVET SEZGİN (Çanakkale) — Muhterem arkadaşlar, bu madde PTT teşkilâtı olmayan yerlerde idari tebligatın memur veya muhtar tarafından yapılması hususunda bir kaydı ihtiva etmektedir. Şahap Kitapeçi arkadaşımız bu hallerde dahi muhtar tarafından tebligatın yapılması

ni doğru görmiyerek maddeden çıkarılmasını istemekte ise de bendeniz arkadaşımızın teklifini isabetli bulmamaktayım. Şöyle ki : Bir kere muhtar, Köy Kanununa göre Devletin köyde en yüksek memurudur. Birçok kanunlarla kendisine pek çok ağır vazifeler tahmil edildiğine göre, bilhassa tebligat gibi basit işlerin muhtar tarafından yapılmasını istememek bu nevi tebligatı imkânsız hale getirir. Hususi kanunlarımızda muhara gayet mühim ve ağır vazifeler yüklenmiştir. Tebligat bunlar yanında gayet hafif kalır. 46 ncı maddeye göre tebligatın çıktığı yerde PTT teşkilâtı yoksa, o takdirde kâfi memur bulunmayan hallerde tebligatı muhtarlar vasıtasıyla yaptırmaktan başka yol var mıdır? Buradan muhtarı çıkardığımız takdirde, PTT teşkilâtı bulunmaz veya mevcut PTT teşkilâtının sadece 1 - 2 memuru olursa tebligat imkânsız hale gelecek, tebligat hükümleri yerine getirilemeyecektir.

Kanaatimce memleketin şartları bu gibi hallerde tebligatın muhtarlar tarafından yapılmasını icabettirir. Bunun için teklifin reddini rica ederim.

REİS — Encümen.

MUVAKKAT ENCÜMEN M. M. ADNAN SELEKLER (Antalya) — Efendim, idari teşkilâtımızda PTT teşkilâtı olmayan yerlerde tebligatın yapılması için bu yol düşünülmüştür. Bilhassa şu kayda Yüksek Meclisin nazarı dikkatini celbederim, bizde en küçük idari ünite nahiyelerdir ve ondan küçüğü de köydür. Burarlarda PTT teşkilâtı olmaması mümkündür. Bu kanunun bu maddesinde hedef tuttuğu şahsiyeti hükmiye daha ziyade köy olarak düşünülmüştür. Köyde muhtardan başka belki gece bekçisi memur telâkki edilecektir. O itibarla 46 ncı maddenin hedef tuttuğu tebligatı köy ve bâzı nahiyelerde yaptırabilmek için muhtardan başka vazifeli olarak kullanılacak hiçbir şahıs veya âmme hizmetlerinde kullanılacak her hangi bir kimse mevcut bulunmamaktadır. Bu itibarla 46 ncı maddenin aynen kabulünde zaruret vardır. Ve bu bakımdan Şahap Kitapeçi arkadaşımızın noktai nazarına iştirak etmeye imkân yoktur.

REİS — Efendim, bir tadil tavriri var okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

Şifahen arz ettiğim sebeplerle 46 ncı maddede «veya muhtar tarafından» tâbirinin kaldırılmasını arz ve teklif ederim.

Tokad Mebusu
Şahap Kitapçı

REİS — 46 ncı maddeden «veya muhtar tarafından» tâbirinin çıkarılmasını tazammun eden taktiri dikkate alanlar... Almiyanlar... Taktir dikkate alınmamıştır.

Maddeyi aynen reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Mütaaddit şahsın mümessiline tebligat

MADDE 47. — Birden ziyade şahsı temsil eden kimseye tebliğ olunacak evrakın ancak bir nüshası verilir. Şu kadar ki, yalnız evrakı tebliğ için tevkil olunan kimseye temsil ettiği şahısların adedi kadar nüsha verilmek lâzımdır.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gümrük ve İnhisarlar işlerinde tebligat

MADDE 48. — Gümrük ve inhisar işlerinde, kendi kanunlarının imkân verdiği hallerde muamelelerin cereyan ettiği yerde hazır bulunan alâkalıya tebligat memur vasıtasıyla yapılır.

REİS — Söz isteyen?... Yok. Reyinize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Tapu idarelerince yapılacak tebligat

MADDE 49. — Tapuda kayıtlı veya miras, cebrî iera veya mahkeme ilâmı ile iktisapta bulunan hak sahipleri, adreslerini ve değiştirdikleri takdirde yenisini buldukları yerin tapu idaresine bildirmeye mecburdurlar. Davetiye veya tebliğ evrakı, bu suretle bilinen son adrese gönderilir.

Tapuda adresi bulunmayan veya tebliğ memuru tarafından da adresleri tesbit edilemeyen hak sahiplerine gönderilecek tebliğ evrakının bir nüshası tebliği çıkaran tapu dairesinin münasip bir yerine bir ay müddetle tâlik edilir ve diğer nüshası da taallük ettiği gayrimenkulün bulunduğu köy veya mahalle muhtarına, orada mütadolan şekilde ilân edilmek üzere tebliğ edilir.

Muhtara tebliğ tarihinden itibaren bir ayın

hitamında, hak sahibine tebligat yapılmış sayılır.

REİS — Sırrı Atalay.

SIRRI ATALAY (Kars) — 49 ncü maddeye göre tapu dairelerinde yapılan muamelelerde eğer tapu dairesince hak sahibinin yahut muhtabın adresi tesbit edilemezse yahut tebliğ memuru tarafından adresi tesbit edilemezse tebliğ; tapu dairesinin kapısına asılacak, bir nüsha da muhtara verilecektir. Muhtara verildiği tarihten itibaren bir aydan sonra hak sahibine tebligat yapılmış sayılacak.

Memleketin realitelerini düşünelim. Köylerimizde muhtarlar araları iyi olmıyan şahıslar olduğu gibi hakları muhtarlar çatışan, muhtarlar karşılaştıran insanlar da vardır. Tebliğat tapu dairesine ve bir nüshası da muhtara verilecek. Bir ay sonra da hak sahibine tebligat yapılmış sayılacak. Bu, yerinde bir hüküm değildir. Adalete ve objektif kaidelere uygun bir hal şekli değildir. Kaldı ki, Hukuk muhakemeleri usulü Kanununun 82 ncı maddesiyle de telif edilemez. Hukuk muhakemeleri usulü Kanununun 82 ncı maddesiyle, esaslı merasime riayetsizlikte yapılmış olan usule mütaallik muameleler ve bu bapta açılmış olan dâvalar iptal edilir. Şimdi son çıkan bu kanunun 49 ncü maddesi, Hukuk muhakemeleri usulü Kanununun 82 ncı maddesindeki hükmü iptal edecek midir? Yoksa hüküm baki mi kalacaktır, bunu komisyon sözcüsünün izah etmesi yerinde olur. Mücerret olarak muhtara yapılan bu tebligat hakkını, ortadan kaldıralım. Hiç olmazsa bu maddenin son fıkrası olan cümleyi yani «Muhtara tebliğ tarihinden itibaren bir ayın hitamında, hak sahibine tebligat yapılmış sayılır.» cümlesini çıkaralım. Bu hususta bir taktir veriyorum, takdir Yüksek Heyetinizindir.

REİS — Servet Sezgin.

SERVET SEZGİN (Çanakkale) — Muhterem arkadaşlar, Sırrı Atalay arkadaşımızın temas buyurduğu 49 ncü maddenin son fıkrası bendenize de isabetli gelmedi. Çünkü burada diyor ki :

«Muhtara tebliğ tarihinden itibaren bir ayın hitamında hak sahibine tebligat yapılmış sayılır.»

Bu ifade hakikaten tehlikelidir. Çünkü muhtar, kendisine verilmiş olan bir evrakı bazan ee-

binde saklayabilir, unuttur, husumeti vardır, veremeyebilir. Muhtarın bu nevi tebligatta müeyyideye bağlanmış olması hak sahibinin zararlarını önleyemez. Bu bakımdan bendeniz de bu fikrânın maddeden çıkarılması lüzumuna kaanî bulunuyorum. Komisyon sözcüsünün de bu fikrânın kabulüne sevk eden sebebin ne olduğunu açıklamasını isterim. Arkadaşımızın bu husustaki tavrına bendeniz de iştirak ediyorum.

REİS — Müfit Erkuyumcu, buyurun.

MÜFİT ERKUYUMCU (Bursa) — Muhterem arkadaşlar, Sırrı Atalay arkadaşımızın teklifi benim kanaatime de yerindedir. Muhtarın şu veya bu sebeple tebligat yapılacak olan şahısla arası açık olabilir, tebliğ ve ilân etmediği takdirde, tebligat yapılmış kabul etmek doğru olmaz. Birçok hakların ziyana sebebiyet verir. Esbabı mucibe muhtara itimat ise, bu da caiz değildir, çünkü o da insandır, beşerin daima hatalı hareket etmek ihtimali gözden uzak tutulmamalıdır. Komisyonun bir defa daha bu maddeyi tetkik etmesini ve bu maddeye başka bir şekil vermesini ben de rica ediyorum.

REİS — Şahap Kitapçı.

ŞAHAP KİTAPÇI (Tokad) — Muhterem arkadaşlar, Sırrı Atalay arkadaşımızın tavrı yerindedir, iştirak ediyorum. Yalnız bu vesile ile şu ciheti ifade etmek isterim ki, biraz evvel muhtarların hususiyetinden bahsile muhtarlar vasıtasıyla tebligat yapılamıyacağını ifade eden Servet Sezgin arkadaşımız bu tavrı dolayısıyla bizim fikrimize iştirak etmiş bulunuyorlar. Bunu bilmeleri için arz ediyorum.

REİS — Servet Sezgin.

SERVET SEZGİN (Çanakkale) — Muhterem arkadaşlarım, Şahap Kitapçı arkadaşımız zannediyorum hissî hareket etmekte ve konuşmaktadır. Bundan evvelki madde dolayısıyla muhtarlar vasıtasıyla tebligat yapılmasının zaruretine iştirak etmiştim. Faraza bir nahiye tasavvur ediniz, PTT si bulunmıyan bir nahiye... Tebligat yaptıracağız, nahiye kâtabinin de işi var... Mecbur olacaksınız bu işi muhtara vermeye ve muhtarlar vasıtasıyla tebligat yaptırmaya. Bunlar mahiyeti itibarıyla birbirine benzemez. Orada böyle dedik, burada şöyle dedik, bunlar birbirine tamamen zıt şeylerdir. Muhalefete mensup arkadaşlarımızın yerinde gördüğümüz fikirlerine iştirak ediyoruz. Uygun görmediğimiz fikirlere karşı da şahsi fikirlerimizi

söylüyoruz. Ama siz mütemadiyen ve daima şahsi fikirlerinizde ısrar ediyorsunuz.

ŞAHAP KİTAPÇI (Tokad) — (Hissi), tâbirini kabul etmiyorum.

REİS — (Objektif değil), şeklinde kullandıklarını tasrih ettiler.

MUVAKKAT En. M. M. ADNAN SELEKLER (Antalya) — Efendim, Tebligat Kanunu hazırlanırken, esbabı mucibe lâyihasında da zikredildiği gibi, evvelce mer'î hükümler esas olarak alınmış, noksanları ikmal cihetine gidilmiş ve bâzı boşluklar doldurulmak istenmiştir. Nitekim münakaşa mevzuu maddenin tedvininde de aynı suretle hareket edilmiştir. Elimizde mevcut Tapu Sicil Nizamnamesinin 118, 119 ve 120 nei maddeleriyle, 120 nei madde ile atıf yapılan Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 123 neü maddesi okunursa mesele daha vazih olarak tebellür eder. Gayrimenkullerde hak sahibi olan bir kimseye memur tarafından yapılacak usulü dairesindeki tebligatın, hak sahibinin reddi halinde, ne gibi bir muameleye tâbi tutulacağı hususu zikredilmiştir. Biraz sonra okuyacağım. O itibarla muhtelif arkadaşlarımızın (Kanunun bu maddesinin hazırlanmasında hangi saikle hareket edilmiştir?), sualine de bir cevap verilmiş olacaktır.

Tapu Sicil Nizamnamesinin 120 nei maddesinde: «Her mal sahibi ikâmetgâhını değiştirdikte tapu memuruna yeni adresini bildirmeye ve tapu memuru bu tebeddülü mal sahipleri sicilinde göstermeye mecburdur. Mal sahibi ikâmetgâhını değiştirdiğini bildirmedikinden dolayı her hangi bir sebeple kendisine tahriren tebligat icrasına tapu dairesince imkân görülmediği takdirde kanunen icrası muktazi tebligat masarifi kendisine aidolmak üzere Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununa tevfikan icra olunur.» denilmektedir.

Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanununun atıf yapılan 123 neü maddesinde de; «Kendisine veya ikametgâhına, kanunun gösterdiği usullere göre tebliğ yapılmış olan kimse ikametgâhını değiştirirse yenisini hemen bildirmeye ve ikametgâhını mahkemenin kaza dairesi haricine naklederse mahkemenin kaza dairesi içinde bir ikametgâh göstermeye mecburdur. Mübaşir, tebliğ sırasında tebliğ yapılacak kimsenin ikametgâhını değiştirdiğini anlarsa tebliği yeni ikametgâhına yapar.

Şu kadar ki ikametgâhını başka bir mahkemenin kaza dairesine nakletmiş olan kimse evvelki mahkemenin bulunduğu yerde ikametgâh göstermemiş ve yenisi de belirsiz bulunmuşsa mübaşir, tebliğ olunacak evrakın bir nüshasını belediye teşkilâtı olan yerlerde belediyelere ve olmıyan yerlerde muhtara verir ve ötekini de mahkeme divanhanesine yapıştırır. Bu suretle bundan sonraki tebliğler divanhaneye asılarak yapılır.»

Biliyorsunuz ki, 3560 sayılı 1 . I . 1940 tarihinde mer'iyete giren Kanun mübaşirle adli tebligat yapılması usulünü ortadan kaldırmış ve PTT ile tebligat yapılması usulünü vaz'etmiştir. Bu itibarla Tebligat Kanununda halen müzakere mevzuu olan hüküm yeni bir hüküm değildir, eski hükümlerden istiane edilmek suretiyle tanzim edilmiştir. Bu sebeple bu hükmün aynen kabulünü istirham ediyoruz.

REİS — Sırrı Atalay.

SİRRI ATALAY (Kars) — Muhterem arkadaşlarım, muhterem söze arkadaşımız, Tapu Kanununun 120 nci maddesiyle Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanununun 123 ncu maddelerini okudular. Bu iki maddede (Muhtara tebligat yapıldıktan bir ay sonra tebligat yapılmış sayılır.) diye bir şeye rasladınız mı?... Yok böyle bir şey.

İstirham ettiğimiz, Servet Sezgin ve Müfit Erkuyumeu arkadaşlarımızın da iltihak ettikleri husus, son fıkradan; (Muhtara tebligat yapıldıktan bir ay sonra otomatikman tebligatın hak sahibi vatandaşa yapılmış sayılması.) keyfiyetinin kaldırılmasıdır. Bu fıkra objektif hukuk kaidelerine uymamaktadır. Lütfedin kabul buyurmayın.

REİS — Başka söz isteyen var mı? Buyurun Sezai Akdağ.

SEZAI AKDAĞ (Manisa) — Efendim, Sırrı Atalay arkadaşımız yerinde bir noktaya el atmıştır, kendilerine hak vermekteyim. Bir tebligat posta memurunun cebinde unutulduğu vakit, aradan bir ay geçmesine rağmen, tebliğ edilmiş sayılıyor mu? Sayılmıyor. Binaenaleyh bir posta memurunun cebinde veya çantasında veya posta idaresinde unutulmuş evrak ile muhtarın unuttuğu evrak arasında ne fark vardır? Kaldı ki tapu gibi birtakım gayrimenkul üzerinde bâzı hakların zıyana mahal verilmiş olur

ki, doğru değildir. Bendeniz de bu maddenin kaldırılmasını teklif ediyorum.

REİS — Müfit Erkuyumeu.

MÜFİT ERKUYUMCU (Bursa) — Muhterem arkadaşlarım, komisyon sözcüsü arkadaşımızın verdiği izahat tatminkâr değildir, Umumi tebligat hükümlerine de uymaz. Bir şahsa tebligat yapıldı denebilmek için behemehal, Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanununa göre kendisine veya efradı ailesine tebligatın yapılması lâzımdır. Bir aylık müddetin hâtamında tebligatın şahsına yapılmış sayılması kabili müdafaa değildir. Bu birçok hakların ziyana meydan verebilir. Bizim köylerimizin durumu malûmdur. Köy halkı ikiye ayrılmış olabilir. Meselâ, bir kısmı Demokrat, bir kısmı Halk Partilidir. Faraza köy muhtarı Demokrat veya Halk Partili olabilir. Halk Partili muhtara Demokrat Partili bir vatandaşa tebliğ edilmesi için verilen bir evraki şahsi hislerinden dolayı vermiyebilir. Bu durumdan haberi olmıyan vatandaşa bir ay sonra tebliğ yapılmış sayılacağından hakkının zıyana sebebiyet verilmiş olacaktır.

Bu bakımdan Servet Sezgin arkadaşımızla birlik bu maddenin son fıkrasının kaldırılması hakkında bir tahrir verdik. Kabulünü rica ederim.

REİS — Başka söz isteyen var mı, efendim? Tahriri okuyoruz.

Yüksek Riyasete

49 ncu maddenin son fıkrasının çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Kars
Sırrı Atalay

Yüksek Reisliğe

49 ncu maddenin son fıkrasının tayıyını arz ve teklif ederiz.

Çanakkale
Servet Sezgin
Bursa
Müfit Erkuyumeu

REİS — Encümenin bir noktai nazarı var mı, efendim?

MUVAKKAT ENCÜMEN M. M. ADNAN SELEKLER (Antalya) — Efendim, bu fıkra çıkarıldığı takdirde maddenin tümü işlemez hale gelecektir, endişemiz budur. Bu itibarla maddenin bütün fıkralarıyla, hangi saikle sevk edildiğinin daha iyi anlaşılmasına vesile olsun diye esbabı mucibeden bâzı parçalar okuyacağım :

(«Maddenin birinci fıkrasında, tapuda kayıtlı veya mirâs, cebri icra veya mahkeme ilâmı ile iktisapta bulunan hak sahiplerinin, adreslerini ve değiştirdikleri takdirde yenisini, buldukları yerin tapu idaresine bildirmeye mecburdurlar» demek suretiyle Medeni Kanun hükümlerine müsteniden hazırlanmış bulunan mer'î Tapu Sicil Nizamnamesinin 120 nci maddesinde esasen mevcut ve bu lâyihamın 35 nci maddesinde kabul edildiği şekilde bir mecburiyet vaz' edilmiştir.

Kolaylık olmak üzere, hak sahiplerine, adreslerini veya değiştirdikleri takdirde yenisini, buldukları yerin tapu idaresine bildirme imkânı tanınmıştır. Bu tapu idaresi bildirilen adresi, alâkalı gayrimenkulün bulunduğu yerdeki tapu idaresine yazacak ve orası da adresi, tabiatıyla usulüne göre mal sahipleri siciline kaydedecek veya evrakı müsbite arasında saklıyacaktır. İşte tapu idaresi tarafından çıkartılacak davetiye veya tebliğ evrakı, bu suretle bilinen son adrese gönderilecektir. Bundan sonra tebligat umumi hükümlere göre yapılacaktır. Fakat tebliğ memuru, mezkûr hükümlere göre tebligat yapamaz ve 28 ve 35 nci maddelerin tatbikatında olduğu gibi yenisini tesbit edemediğinden adres meçhul duruma girer veya birinci fıkradaki mecburiyete riayet edilmediği için tapuda hiçbir adres bulunmazsa, bu takdirde tebligatın nasıl yapılmış sayılacağını göstermek ve halen tapu idarelerinin uğradığı müşkülâtı izale etmek için ikinci fıkra sevk edilmiştir. Bu halde tebliğ evrakının bir nüshası tebliği çıkaran tapu dairesinin münasip bir yerine bir ay müddetle tâlîk edilecek ve diğer nüshası da taallûk ettiği gayrimenkulün bulunduğu köy veya mahalle muhtarına, umumi hükümlere göre tebliğ edilecektir. Muhtar keyfiyeti orada mütadolan şekilde ilân edecektir. Maddenin son fıkrası hükmüne göre, muhtara tebliğ tarihinden itibaren bir ayın hitamında hak sahibine tebligat yapılmış sayılarak, ona göre gereken muameleye tevessül edilecektir.

Maddede gayrimenkulün bulunduğu köy veya mahalle muhtarına, orada mütadolan şekilde ilân edilmek üzere tebligat usulünün kabulüne saik, hak sahibinin alâkalı olduğu gayrimenkulün bulunduğu köy veya mahalle ile her hangi bir suretle münasebeti ve binnetice keyfiyete muttali olabileceği ihtimalidir.)

Şimdi; eğer muhtar kanunen kendisine tahmil edilen bu mecburiyeti yerine getirmemezse kendisi bizzat ceza müeyyidesi altında tutulmuştur. Borçlar Kanununun 41 nci maddesine göre muhtar her hangi hak ziyana sebep olursa muhtarı bu madde tazmin külfeti altında tutulmaktadır. Bu itibarla 49 ncu maddenin ikinci fıkrası vaz' edilirken hissi sebeple vazifesini yerine getirmemesi nazarı itibara alınarak cezai ve hukuki müeyyide altında vaz' edilmiştir. Netice itibarıyla; kanunun 49 ncu maddesinin aynen kabulünü rica ediyorum.

REİS — Demekki encümen takrirlere iştirak etmemektedir. Buyurun Encümen Reisi.

MUVAKKAT ENCÜMEN REİSİ VACİD ASENA (Balıkesir) — Efendim; bütün tereddütleri izale etmek için kabul buyurulan 35 nci madde hükümlerine temas etmeyi zaruri görmekteyim. Bu madde lâyihamın bab 2 - fasıl 1 inde yer almış bulunuyor. Kazai tebliğ işlerinde adres değiştirme halinde alâkalıların ne gibi usullere riayet edeceğine dair olan hükümleri arz ettiğim madde vâzih bir şekilde göstermektedir. Şimdi müzakere edilmekte bulunan 49 ncu madde de kazai tebligat kısmını teşkil eden 35 nci madde ile mütenazır olarak idari tebligata dair usuller tesbit ediyor. Tatbik edilecek muamele arasında bir hüküm farkı yoktur. 49 ncu maddenin ilk fıkrası mütalâa buyurulduğu takdirde alehtlak idari bir muameleye ait hususlara temas edilmiş, bilâkis tadadi şekilde hüküm sevk edilmiştir. Evvelâ tapu sicilinde müesses bir işe aid olacak, bir hakka taallûk edecek, sırasıyla ikinci, üçüncü ve dördüncü olarak Miras - Cebri icra - mahkeme ilâmı ile iktisabedilen hakları sahipleri tarafından her hangi bir suretle tapu daireleri tarafından muamele yapılması için talep vukunda bu merci, iktisabedilen hakları teyidedecek muameleleri ancak bu suretle yapacaklardır. Fakat alâkalılar her hangi bir ihmal neticesinde ilk müracaatlarında bildirdikleri adresi terk ederek başka yere nakil ettikleri zaman, bu değişikliği bildirmedikleri takdirde kanun vatandaşın bu hakkını ilânihaye sürüncemede bırakmak istememiş ve aynı zamanda resmî muamelelerin de tezebzüb içinde kalmalarına mâni olacak hüküm koymayı istihdaf etmiştir. Mer'î hükümlerde gazete ile ilân vardır. Tatbikat iyi netice vermemiştir. Bu maddede gösterilen ilân yolun-

da hakkın ihkakına müneer yol vardır, iskat değil. Muamelenin sıhhatini teyit için en iyi çarenin muhtarlar eliyle yapılması düşünülmüştür. Esasen kabili ihtiaç tasarruf vesikalarına şâmil bir muamele olduğundan üçüncü şahısları ilgilendiren bir hal de hesaba katılmamıştır. Bu maddenin ihtiva ettiği bütün fıkra ve cümleler yegân yegân tetkik edilirse mevzu hakkında kanaat husule geleceğine inanmaktayım.

REİS — Sefer Eronat.

SEFER ERONAT (Yozgad) — İtiraf edelim ki, bu 49 neu maddenin anlaşılması kendisine mahsus bir zorluk taşımaktadır. Sebebi de : 49 neu maddenin mevzuu ve zemini olan hâdise gayet nâdirattandır. Hattâ mevzuatta hangi ahvalde tatbik edileceğini muhterem encümen âzası arkadaşlarımıza sorsak izahta güçlük çekerler. Nasıl tebligat yapılacaktır tapuda şahsan ben anlıyamadım. «Tapuda kayıtlı veya miras, cebri icra veya mahkeme ilâmı ile iktisapta bulunan hak sahipleri, adreslerini ve değiştirdikleri takdirde yenisini buldukları yerin tapu idaresine bildirmeye mecburdurlar.» Ne olacaktır ben adresimi bildirirsem oraya? Tapu ferağ muamelesini kendiliğinden mi yapacaktır? Ben zaten harcı vereceğim. Eğer müşterekim varsa kendi masraflarını da o verecektir. Onu bekletmemek için bana tebligat yapılacak. Yani benim bu madde içinde anladığım, ferağa mütaallik bir ziyai hak yoktur. Olsa, o zaman baştan aşağı lüzumsuz olur. Yersiz olur. Ziyai hak olmadığımıza göre muhtarlar yapsın, beni mal sahibi ediyor. Eğer beni hakkımdan mahrum ediyorsa böyle şey olmaz. Muhtara vâkı tebligat benim mülkiyet hakkımın ziyama sebeb olabilir.

Sarih olarak anladığımıza göre ben ziyai hakka müteveccih olmıyan maddede büyük bir mahzur olmadığı kanaatindeyim.

REİS — Asım Eren.

ASIM EREN (Niğde) — Efendim, müzakere edilmekte olan fıkrai kanuniyenin kaldırılıp kaldırılmaması hususunu emsali kanuni hükümlerle bikiyas kararlaştırmak daha doğru olur. Bu maddenin askerî tebligata mütedair hükümleri olarak sadece kazai, askerî tebligat nazara alınmış; fakat askerî sair neviden tebligat nazara alınmamıştı.

1111 sayılı Askerlik Mükellefiyeti Kanununda (askerlik hizmetine mütaallik tebligatın bir nü-

hası imzalatılır; ikinci nüshası kendisinde bırakılır) hükmü vardır. Burada askerlik hizmetine alınacak şahıs hedef tutuluyor. Ve bu, kanun tarafından prensip kabul edilmiştir. Şu halde tapuya ait tebligatta da bu prensibin esas tutulması lâzımdır. Prensip bir hükümete, bir devlette aynı hedefe müteveccih olduğu zaman aynı olmak lâzımdır. Bunlar arasında, yani askerî veya idari tebligat bakımından şekilde de fark olmamak icabeder.

Her yerde hikmeti hükümet bunu gerektirir. Yani esbabı, asıl mesnedi odur. Kaldı ki bir fıkroda istimlâk bahsi de belki iktisadi mülâhaza vardır sebebiyle mevzuubahsedilmemiştir. Encümen Türk Kanunu Medenisinin zannedirim 633 neu maddesindeki beş istisnai halden, yani tapu kaydını mülkiyetin esası addeden 632 nei maddedeki müstesna beş halden dördünü saymıştır. Fakat, istimlâki bahismevzuu etmemiştir. İstimlâk Kanunu geçenlerde burada bilvesile mevzuu müzakere edilmişti. O kanunun 13 neu maddesi, yani takdiri kıymetten itibaren tebligat maddesine kadar olan hükümler arasında tebligat için Hukuk M. U. Kanununa atıf vardır. Tebligat tamamen Hukuk U. Muhakemelerine göre yapılır, der. Şu halde istimlâkin bu fıkraya sokulması da tapu ile istimlâkin sıkı münasebeti bakımından bir noksanlıdır. Billhassa, ânme hizmetlerine ait resmî istimlâkte acele hallerde bir tebligat hayati önemdedir. Eğer bu fıkra kalacaksa, istimlâke ait tebligatın da o esasa göre yapılması lâzımgelir. Sayın encümen lütfen iştirak etsinler. Bizim burada hedefimiz muhtar değildir, muhtar ancak bir vasıtaadır. Tebligatı asıl borç sahibi vatandaşın teveccih eden bir teklif olması lâzımdır, kanaatindeyim.

REİS — Sırrı Atalay.

SIRRI ATALAY (Kars) — Daha önceki hatip arkadaşımız, zannedirim Sefer Beyefendi, eğer sadece iktisadi haklar içinse endişe yoktur, diye buyurdular. Zayi olan haklar da vardır. Muhterem hukukçu arkadaşımız tapu kayıtlarında ve mahkeme ilâmlarında zayi olmuş hakları bilirler. Bizim endişemiz mevcudolan hakkı ortadan kaldıracak hususata mütaalliktir. 35 nei maddeyi kabul ettiğimize göre, 35 nei maddeyle 49 neu madde arasında maksat irtibat bulmaktır, diye buyurdular. 35 nei madde

ile 49 ncu madde arasında büyük farklar vardır. 35 nci madde kazai tebligattan bahsetmektedir. Bir hakkın iktisabı veya ziyayı için muhtara yapılacak tebligatta olduğu gibi bir aylık tarih esas tutulmamaktadır. Bunun üzerinde durduk. Burada munhasıran muhtara yapılan tebligatın bir hakkın iktisap ve ziyanda esas olması bakımındandır. 35 nci madde kaza işlerindeki tebliğlerle alâkalıdır. İki madde arasındaki muazzam fark buradadır. Muhterem komisyon reisi bu cihete girmiyorlar. Bizim üzerinde durmamız, muhtara yapılacak bir tebligatla bir ay sonra bir hakkın ziyayı veya iktisabının mevzu bahsolması dolayısıyledir. Tebligatın ilânla yapılması hususunda komisyon sözcüsü, muhtarın ilân etmesi suretiyle yapılacak tebligatta alâkalının adresini daha iyi bileceği ihtimaline dayanmaktadır. Evet muhtar adresi daha iyi bilecektir, belki bilebilir ama, muhtarın daima hüsnüniyet sahibi olduğunu iddia etmeye de imkân var mıdır? İnsan hayatının muhtelif tecellileri vardır, bu tecellileri düşünerek lütfen buna itişirak etsinler ve bu son fıkra kalksın.

REİS — Sezai Akdağ.

SEZAI AKDAĞ (Manisa) — Asım Eren arkadaşımız güzel bir noktaya temas ettiler ama neticeyi güzel istihsal edemediler. 1111 sayılı Askerî Ceza Kanununa göre askere celp için tebligat iki nüsha olarak hazırlanır. Fakat maalesef tatbikat göstermiştir ki, muhtar bunun bir tanesini tebliğ etmez. Ve bunun neticesi olarak bir hafta veya 10 gün sonra adam dağda odun keserken veya şehre indiği bir sırada yoklama kaçağı diye yakalanıp götürülür ve 63 ncü madde mucibince kabili temyiz de olmamak şartıyla 3 ay cezaya çarptırılır. Her sene köylerde muhtarların sakat hareketleri yüzünden yüzlerce genç yoklama kaçağı olarak görülmektedir. Üzerinde durduğumuz, muhtarların bu hareketleridir. Bu, gayet güzel bir misaldir. Onun için rica ediyorum, bu teklifi geri alsınlar.

REİS — Encümen!

MUVAKKAT ENCÜMEN REİSİ VACİD ASENA (Bahkesir) — Sırrı Atalay arkadaşımız biraz evvelki sözlerime dokundukları için 49 ncu maddenin ilk fıkrasını kendilerine bir derece daha tetkik vesilesi olur diye okuyo-

rum. (Tapuda kayıtlı veya miras, cebrî icra veya mahkeme ilâmı ile iktisapta bulunan hak sahipleri) ne kanunen doğan bir hakkın tescili için tapu dairesine başvurulması lâzımgelir. O halde yapılacak muamelede tereddüt gösterilmemesi bu vatandaşların işinin itmam ve ikmal vaziyeti kendiliğinden ortaya çıkıyor demektir. Madde maksurdur, tadadidir. Dört hale inhisar etmektedir. Bu maddedeki hükümler müktesep hakkın müeyyideleridir. Sürati düşmüş, neticeyi gözetmiş, ihmali teviz etmiştir. Gayrimuayyen bir zaman için muameleyi muallâkta bıraktığımız takdirde kanunun kendisine tanımış olduğu hakkı iptal edici bir vaziyet ortaya koymuş oluruz. Bundan içtinap için bu maddenin tedvininde bir zaruret mütalâa edilmiştir. Yoksa doğmayan bir hakkın, kanunen tekevün etmemiş bir hakkın muamelesi bu maddenin metnine sığmamaktadır, arkadaşlar.

REİS — Buyurun, mazbata muharriri.

MUVAKKAT ENCÜMEN MAZBATA MUHARRİRİ ADNAN SELEKLER (Antalya) — Arkadaşlar, 35 nci maddenin itiraza mevzu olan 2 nci fıkrasını ya kabul edecek veya bunun yerine şimdiye kadar tatbikatta da pek çok müşkülât ve itirazı mucibolan ilân usulünü muhafaza edeceğiz. Bundan başka bir hareket tarzı bizi selâmete götürmez.

Tapuda yapılacak muamelâtın bir neticeye varabilmesi için bu maddede mülâhaza edildiği gibi, son fıkrada tâyin edilecek bir hüküm sureti katiyede vaz'edilmesi şarttır.

Şimdi Hükümet, muhtar vasıtasıyla bir ay içerisinde kendi usullerine göre tebligatın daha önce mer'i olan, gazete ile ilân suretiyle yapılmasını tercih etmiştir. Eshabı mucibe olarak da bir gayrimenkul sahibinin adresi meçhul ise ilân suretiyle haberdar edilmekten ise, sahibi olduğu gayrimenkulün bulunduğu yer ile alâkasını muhafaza edeceği fikrini tercih etmiştir.

Bu itibarla muhtarın kendisine tahmil edilen mecburiyet yerine getirilmediği takdirde, uğrıyaçağı cezai ve hukuki müeyyideleri de nazarı dik-kate almak suretiyle, Hükümetin bu maddenin ikinci fıkrasında getirmiş olduğu yeniliği tasvi-bederek, daha önce ilânen tebligat suretiyle müşkülâta uğramış bulunan tapu işlerinin bir selâmete ulaştırılmasını Yüksek Heyetinizden rica ederim.

REİS — Efendim, Heyeti Celilenize şu ciheti arz etmek istiyorum: Söz almış arkadaşlarımız vardır, fakat mevcut iki takrir üzerinde bir karar almak mecburiyeti de aşıkârdır. Şu anda tesbit ettiğime göre karar nı sabı mevcut değildir. O

itibarla müzakereyi burada kesiyorum.

19 Aralık Cuma günü saat 15 te toplanılmak üzere inikadı kapatıyorum.

Kapanma saati : 17,10

6. — SUALLER VE CEVAPLAR

B — TAHRİRİ SUALLER VE CEVAPLARI

1. — *Malatya Mebusu Tevfik Ünsal'ın, Malatya vilâyetinin bâzı kazalarında ne zaman sağlık merkezi yapılacağına dair sualine Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekili Lâtîfi Kırdar'ın, tahrirî cevabı (7/315)*

3 . XII . 1958

T. B. M. M. Yüksek Riyasetine

Aşağıdaki sorunun Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâlet buyurulmasını saygı ile rica ederim.

Malatya Milletvekili
Dr. Tevfik Ünsalan

Malatya vilâyetinin sağlık merkezi olmayan kazalarında sağlık merkezi yapılması programa alınmış mıdır, alınmış ise hangi senelerde yapılacaktır. Hekimhan ilçesinin sağlık merkezinin yapılması sıranın başında idi. Şimdiye kadar yapılmamasının sebebi nedir?

T. C.

Sıhhat ve İçtimai Muavenet 15 . XII . 1958
Vekâleti
Vekil
1570

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine
Ankara

K: 5.XII.1958 ve K. Md. 7 - 315/2198 - 9178 sayılı yazıya:

Malatya Mebusu Tevfik Ünsalan'ın, Malatya kazalarında sağlık merkezi tesisine dair yazılı sorusu cevabının ilişikte sunulduğu saygı ile arz olunur.

Sıhhat Vekili
Dr. Lâtîfi Kırdar

Vekâletimiz her kazada bir sağlık merkezi tesisini prensip olarak programa almış bulunmaktadır.

Halen 241 kazada faal sağlık merkezi mevcud olup 54 sağlık merkezi de inşa halindedir. Buna ilâveten 25 kazada vekâletimizin yardımıyla mahallî derneklerce sağlık merkezi inşa olunmaktadır.

Sağlık merkezi bulunmayan kazaların ihtiyaçları ehemmiyetine göre gö zönüne alınarak 216 kazada birer sağlık merkezi inşa olunacaktır.

Malatya vilâyetinin 8 kazasından 3 ünde faal sağlık merkezi mevcuttur. Sağlık merkezi bulunmayan kazalardan birisi vekâletimiz programına dâhildir. Diğer kazalar ihtiyacı da önümüzdeki yıllarda düşünülecektir.

2. — *Diyarbakır Mebusu Sezai Demiray'ın, Diyarbakır'daki telefon santralini büyültmek ve şehirlerarası konuşmaları kolaylaştırmak hususunda ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair sualine Münakalât Vekâleti Vekili Muzaffer Kurbanoğlu'nun tahrirî cevabı (7/294)*

Yüksek Reisliğe

Nüfusu yüz bine yaklaşan Diyarbakır vilâyet merkezinde halen 1 000 abonelik bir telefon santrali mevcuttur.

Ayrıca şehirlerarası konuşabilmek için mutlaka (Acele kaydını) yazdırmak da şarttır.

İhtiyacın çok dununda olan bu santrali büyültmek ve şehirlerarası konuşmaları daha kolay ve normal bir hale getirmek için ne gibi tedbirlerin düşünülmekte ve alınmakta olduğunun Münakalât Vekâleti tarafından yazılı ola-

rak cevaplandırılmasına delâletlerinizi saygı ile rica ederim.

Diyarbakır Mebusu
Sezai Demiray

T. C.

Münakalât Vekâleti 15 . XII . 1958

Başmüsavırlığı

Dosya No. Diyarbakır

Kayıt No. 3102 - 10213

Özet : Diyarbakır otomatik telefon santrali ve şehirlerarası konuşmaları Hk.

T. B. M. Meclisi Reisliğine

14 . XI . 1958 gün ve Umumi Kâtiplik Kanunlar Md. 7 - 294/1961 - 8324 sayılı yazıları karşılığıdır.

Diyarbakır'daki telefon santralini büyültmek ve şehirlerarası konuşmaları kolaylaştırmak hususunda Diyarbakır Mebusu Sezai Demiray'ın tahrirî sual takririne gerekli secap ilişik olarak sunulmuştur.

Saygılarımla.

Münakalât Vekâleti V.
M. Kurbanoğlu

Diyarbakır'da halen Rotary tipi olarak çalışan 1 000 hatlık otomatik telefon santrali Ericsson tipi ile 4 000 hatta iblâğ edilerek değiştirilecektir. Diğer muhtelif şehirleri de içine almış olan bu tevsi ve tadil programı peyderpey tatbik sahasına ulaşmaktadır.

Halen Diyarbakır'ın kuranportör olarak şehirlerarası konuşmalar;

Diyarbakır - Malatya	3	Telefon,	4	Telgraf,
» Malatya	2	»		
» Elâzığ	1	»		
» Irak	3	»		

Kanalı olmak üzere ceman 9 telefon ve 4 telgraf kanalı ile temin edilmektedir.

Diyarbakır'ın bu ihtiyacı nazarı itibara alınarak muhtelif tarihlerde akdedilen kuranportör ve radyo - link mukaveleleri ile;

Diyarbakır - Sivas	12	Telefon,		
» Urfa	3	»	4	Telgraf,
» Elâzığ	12	»		

» Malatya	12	»	12	Telgraf,
» Erzurum	12	»	12	Telgraf,
» Erzurum	3	»		
» Adana	12	»	4	Telgraf,
» Mardin	3	»	4	Telgraf,
» Batman	12	»	6	Telgraf,
» İzmir	12	»	12	Telgraf,
» Malatya	12	»	6	Telgraf,

Kanalı olmak üzere ceman 105 telefon ve 60 telgraf kanalı tesis edilecektir.

Tesisat devam etmekte olup mezkûr sistemler peyderpey işletmeye açılacaktır.

3. — *Maraş Mebusu Emin Soysal'ın, Pazarcık Kaymakamının Mardin'e nakledilmesi sebebine dair sualine Dahiliye Vekili Namık Gedik'in, tahrirî cevabı (7/318)*

6 . V . 1958

Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine

Aşağıdaki sorunun Sayın Dahiliye Vekili tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasına delâletinizi saygı ile rica ederim.

Maraş Mebusu
Emin Soysal

Maraş'ın Pazarcık ilçesi Kaymakamının Mardin'e nakledilmesinin sebebi nedir ve ne fayda sağlanmıştır?

T. B. M. M.

Umumi Kâtipliği

8 . XII . 1958

Kanunlar Müdürlüğü

Çıkan kâğıt No. 7 - 318/1253

Dahiliye Vekâletine

7 . V . 1958 tarih ve 1253 sayılı yazımıza ektir :

Maraş Mebusu Emin Soysal'ın, Pazarcık Kaymakamının Mardin'e nakledilmesi sebebine dair olan şifahi suali, cevap günü olan 5 . XII . 1958 tarihli 11 nci İnikatta takrir sahibi hazır bulunmadığından Dahilî Nizamnamenin 155 nci maddesinin 1 nci fıkrası gereğince, tahrirî cevap talebiyle verilmiş sayılmıştır.

Saygılarımla.

T. B. M. M. Reisi Y.
İ. Kirazoğlu

T. C.
Dahiliye Vekâleti
Öziş. G. M.
1. Ş. M.
Sayı : 511/16060, 27944

15 . XII . 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine
8 . XII . 1958 tarih ve Kanunlar Müdürlüğü
1253 - 5667 sayılı yazınız karşılığıdır :

Maraş Mebusu Emin Soysal'ın, Pazarecik Kaymakamının nakli hakkında vermiş olduğu sual takririne verilen cevap ilişik olarak sunulmuştur.

Saygı ile arz ederim.

Dahiliye Vekili
Dr. Namık Gedik

Pazarecik Kaymakamı İhsan Karabay mahrumiyet bölgesindeki hizmetini yapmak üzere 19 . IV . 1958 tarihinde Gercüş'e nakledilmiştir.

İdare âmirleri arasında her sene ilkbahar ve sonbaharda yapılması mütat bölge mübadelelerinde bu arkadaşın da yeri değiştirilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Dahiliye Vekili
Dr. Namık Gedik

TASHİHLER

15 nei İnikat Zabıt Ceridesinin sonuna bağlı 129 S. Sayılı matbuanın 15 nei sahifesinin sonundaki iki imza;

Van
Söz hakkım mahfuzdur
S. Erdinç

Urfa
Söz hakkım mahfuzdur
E. M. Karakurt

olarak tashih edilecektir.

11 nei İnikat zaptında aşağıdaki tashihler yapılacaktır :

Sayfa	Sütun	Satır	Yanlış	Doğru
60	1	48	Tıp Enstitüsünde	Adli Tıp Enstitüsünde
62	1	38	Esat	Aziz
62	1	40	Muvakkat Encümene	fakat Muvakkat Encümene
64	2	29	ederim.	ederdim.
66	2	10	Muvakkat Encümende	REİS — Muvakkat Encümende
68	2	4	verilmemesi	verilmesi
70	1	14	«ne olduğunu bilmiyorum»	«ne olduğumu bilmiyorum»
70	2	14	bugün bin küsur yatak	bugün 8 bin küsur yatak
73	2	17	31 567 891	311 567 891
73	2	39	İnha edilmiştir	imha edilmiştir

